

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

SKEP - SLUŽBA ZA KONJUNKTURO IN EKONOMSKO POLITIKO

Konjunktorna gibanja

Številka 3, letnik XIII, september 2005

Konjunktorna gibanja

**Ocena in analiza tekočih
gospodarskih gibanj**

September 2005

KONJUNKTURNA GIBANJA, strokovna revija

Številka 3, letnik XIII, september 2005

Zaključeno v Ljubljani, 8. 9. 2005

Vsebina in avtorji:

1. Aktualno ekonomsko okolje (mag. Irena Roštan, Nina Prešern)
2. Poslovna pričakovanja podjetij (Nina Prešern, Darja Močnik)
3. Zaznave konkurenčnosti (Marjeta Šiško-Debeljak)
4. Menjava s tujino in plačilna bilanca (Marjeta Šiško-Debeljak)
5. Gibanje tečajev (Marjeta Šiško-Debeljak)
6. Gibanje cen (mag. Irena Roštan)
7. Trendi v proizvodnji in storitvah
  - o Industrija (Darja Močnik)
  - o Trgovina (Darja Močnik, Marjeta Šiško-Debeljak)
  - o Turizem (Majda Dekleva)
  - o Gradbeništvo (Janez Ramovš)
8. Obrestne mere (Krista Dekleva)
9. Varčevanje, krediti (Krista Dekleva)
10. Likvidnost (Krista Dekleva)
11. Investicije (Nina Prešern)
12. Trg dela (Tatjana Pajnkihar)
13. Plače in stroški dela in dohodkovna politika (Tatjana Pajnkihar)
14. Dodana vrednost in produktivnost 2004 (mag. Irena Roštan)
15. Dajatve in javne finance (mag. Marjan Širaj)
16. Nepremičninski in kapitalski trg (mag. Anton Kožar)
17. Prenova zakona o gospodarskih družbah (Barbara Zakelšek Humar)

Dokumentacija, grafični prikazi, izvedba: Darja Močnik, Ani Rozman

Odgovorna urednica: mag. Irena ROŠTAN

Tisk: JA GRAFIKA, Ljubljana

Naklada: 3.200 izvodov

Revija izhaja štirikrat letno. Izbor tematik in tabel je prirejen zlasti potrebam strokovnih služb v gospodarskih družbah. V strokovni reviji objavljamo aktualne makroekonomske kazalce, komentiramo in ocenjujemo konjunktorna gibanja in ekonomsko politiko. Dvakrat letno (maja in novembra) objavljamo tudi lastne, neodvisne letne prognoze kazalcev konjunktore. V letu 2005 izidejo Konjunktorna gibanja 24. februarja, 24. maja, 8. septembra in 24. novembra. Letna naročnina je 4.000 SIT. Za člane GZS je omejeno število izvodov na voljo v okviru članarine GZS.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

ISSN: 1408-1806

Strokovna revija je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod zaporedno številko 518.

Naslov izdajatelja in uredništva: Gospodarska zbornica Slovenije

SKEP- Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana, tel. 01/5898-166, fax: 01/5898-100; e-mail: skep@gzs.si; www.gzs.si/skep

Uporaba podatkov in ugotovitev iz publikacije je zaželeno, vendar le z navedbo vira. Kopiranje ni dovoljeno.

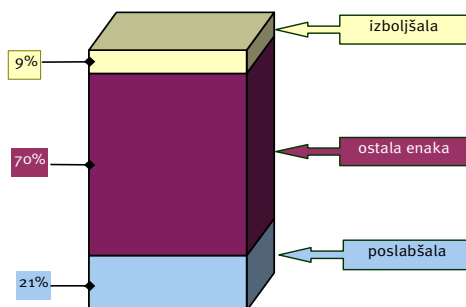
© SKEP GZS

1. Aktualno ekonomsko okolje

Gospodarski utrip v **mednarodnem okolju**, še posebej v evropskem prostoru, je v letu 2005 v splošnem na nekoliko nižji ravni kot leto prej. Rastoče cene nafte bodo delu sveta prinesle večje dobičke in gospodarsko rast, države uvoznice nafte pa bodo posledice čutile v bolj zadržani ekonomski aktivnosti.

Indeks svetovne **poslovne klime** *Ifo World Economic Climate* v zadnjih objavah konec avgusta za svetovno ekonomijo nakazuje trend stabilizacije, in morda celo nekaj oživljanja. To podkrepljujejo ocene ameriških in kanadskih ekspertov glede na boljšo konjunkturo v teh državah. Tudi Azija naj bi ohranila svoj dosednji, ugodni indeks poslovne klime. Zahodni Evropi pa prvi kazalniki še ne obetajo resnejšega obrata na bolje. Poleg držav evro področja, ki so se soočale s slabšimi ocenami že v minulih mesecih, so zdaj »prišli na vrsto« tudi Švedi, Švicarji in Britanci. Tem naj bi se indikator poslovne klime izrazito poslabšal prav letos poleti. Tudi slovenska podjetja po anketah GZS za evropske trge v glavnem ne pričakujejo boljših poslovnih možnosti.

PRIČAKOVANJA SLOVENSkih PODJETIJ ZA 2. POLLETJE 2005 GLEDE KONJUNKTURE ZA DRŽAVE EVRO PODROČJA

SKEP GZS

Vir: GZS – Anкета SKEP "Poslovna pričakovanja", junij 2005 (posebno vprašanje)

Taka pričakovanja potrjujejo tudi prvi objavljeni izračuni in ocene Eurostata letos konec avgusta. V **2. četrletju 2005** je **BDP** v EU 25 in v državah evro področja glede na predhodno četrletje v povprečju porasel za 0,3 odstotka. V primerjavi z 2. četrletje 2004 pa je bil v EU 25 realno za 1,3 odstotka in v evro področju za 1,1 odstotka višji. Nemčija, kot največja v evropskem prostoru, je v 2. četrletju 2005 dosegla le 0,6-odstotno rast bruto domačega proizvoda glede na primerljivo obdobje 2004. Nizko gospodarsko rast je v tem četrletju dosegla tudi Italija, 0,1-odstotno glede na enako obdobje 2004. Prvič po daljšem času beleži negativne stopnje rasti Finska. Po drugi strani je BDP v tem času kratkoročno najbolj

porasel v Litvi, Slovaški, Grčiji, Španiji in Poljski (od 2,8-6,7%). V izračunih še niso zajete vse države, med drugimi tudi Slovenija.

Slovensko gospodarstvo, tradicionalno močno odvisno od izvoznega povpraševanja, kljub težjim mednarodnim razmeram doslej v glavnem uspeva ohraniti solidno gospodarsko dinamiko. Ugodna so predvsem **izvozna in uvozna** gibanja, plačilna bilanca izkazuje presežek. Gospodarstvo je v prvi polovici 2005 izvozilo za blizu 7 milijard evrov blaga, kar je bilo za 13 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. **Proizvodnja** v slovenski industriji je po statističnih podatkih v prvem polletju 2005 nekoliko pod lansko v tem času. V predelovalnih dejavnostih, ki so po obsegu najpomembnejše, pa je bila v povprečju proizvodnja nekaj nad lansko (0,1 %). Nizke izkazane stopnje rasti temeljijo na količinskem obsegu proizvodnje, ki ne morejo izraziti morebitnega napredka ali rasti v smislu tehnološkega izboljševanja in povečevanja dodane vrednosti v proizvodih. Prav zato statistika že kratkem pripravlja revizijo industrijskega indeksa.

Ugodni trendi se nadaljujejo v **trgovini**, kjer so v prvih sedmih mesecih izkazali za 7,4 odstotka realno več prihodkov iz prodaj kot lani. **Turizem** si je letos obetal višji obisk, turistov je prišlo sicer za 3 odstotke več, nočitev pa je bilo manj kot lani - ostajali so krajši čas kot pretekla leta.

Inflacija je na nizki ravni (2,1 odstotka), od merila konvergence za prevzem evra smo avgusta zaostajali le še za slabe pol odstotne točke. Euro ostaja v tolarjih ves čas domala na isti ravni. Obrestne mere se v trendu približujejo primerljivim evropskim, čeprav je financiranje za podjetja v Sloveniji še vedno nekoliko dražje.

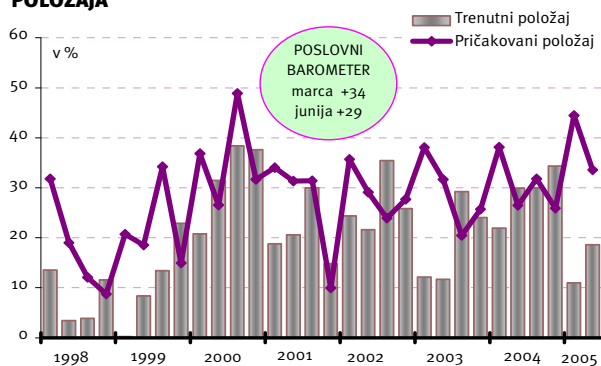
Trg dela je v zadnjem obdobju kazal ugodnejše trende, saj se je stopnja brezposelnosti zniževala, po mednarodnih kriterijih je bilo v prvem polletju letos brez dela le 5,8 odstotka aktivnega prebivalstva. Vendar pa se strukturni problemi na trgu dela poglobljajo. Ustvarjanja novih, produktivnih delovnih mest je le malo. Delodajalci se v glavnem zatekajo k zaposlovanju za določen čas, saj se le tako uspevajo hitro prilagajati razmeram na trgih. V državah znanih po večji fleksibilnosti so dosti bolj sproščene možnosti za nova delovna mesta ali njihovo samo-ustvarjanje, samozaposlovanje. Ne omejujejo jih administrativne in davčne ovire, ki v praksi pri nas tako otežujejo odločitve za posle ali za part-time in projektno delo. Prav dajatve podjetij ter uprava in predpisi sta tudi letos po oceni podjetij v anketi GZS »Zaznave konkurenčnosti« prav na vrhu faktorjev, ki konkurenčnost

slabšajo. Za večjo fleksibilnost trga dela pa je pogoj tudi primerna plačna politika. Podatki o **plačah**, kažejo, da le-te trenutno rastejo najhitreje v zadnjih letih, realno so bile v polletju za **4,1% višje** od primerljivih lanskih.

2. Poslovna pričakovanja podjetij

Poslovna klima v slovenskih podjetjih se je sredi leta 2005 v trendu slabšala. Pri večini kratkoročnih poslovnih parametrov je sicer v povprečju še pretežno pozitivna in na zadovoljivi ravni v primerjavi z vrsto drugih držav EU. Naš **novi indikator** za ocenjevanje poslovnih možnosti »**Poslovni barometer Gospodarske zbornice**« pa kaže, da so se letos poleti ohladila predvsem pričakovanja za naslednje šestmesečno obdobje. Indikator sicer sestavljajo tudi ocene trenutnega položaja ter napovedi prodaj – izvoznih in domačih. Trenutni položaj podjetij je sredi leta ostajal slabši kot v letu 2004, čeprav je v anketah poročalo o izrazito slabem položaju nekaj manj podjetij kot v prvem četrtletju.

OCENE SEDANJEGA IN PRIČAKOVANEGA POSLOVNEGA POLOŽAJA

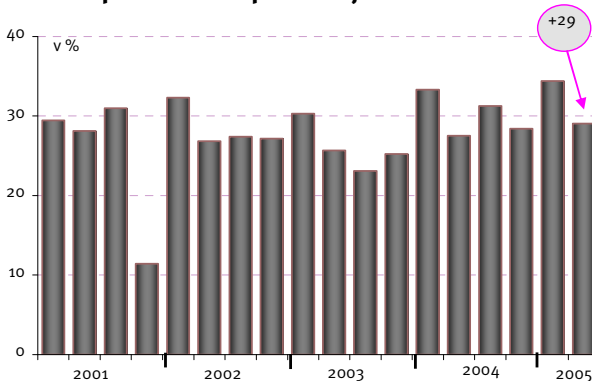
Vir: Delovni zvezki SKEP "Poslovna pričakovanja" št. 4/2005 SKEP GZS

Svoj **trenutni poslovni položaj** ocenjuje v naši neodvisni anketi »Poslovna pričakovanja«, ki jo v GZS izvajamo v reprezentativnem vzorcu podjetij, v juniju 2005 pozitivno 32, negativno pa v povprečju 14 odstotkov slovenskih podjetij. V industriji sta bila deleža negativne in pozitivne ocene junija skoraj enaka, kar je razmeroma slaba ocena. Dobra polovica, 54 odstotkov gospodarstvenikov, če upoštevamo podjetja iz vseh dejavnosti pa ocenjuje, da je položaj njihovih podjetij glede na vse okoliščine sredi leta 2005 zadovoljiv.

Za **naslednjih šest mesecev**, to je do konca leta 2005, so izrazili prepričanje, da bi se njihov poslovni položaj lahko izboljšal, v povprečju v 41 odstotkih anketiranih

družb, poslabšanje je napovedalo 7 odstotkov, ostalih 52 odstotkov podjetij v naši anketi pa meni, da naj bi ostal poslovni položaj več ali manj nespremenjen.

POSLOVNI BAROMETER GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE Indikator poslovne klime po četrtletjih

Vir: GZS, Delovni zvezki SKEP "Poslovna pričakovanja" št. 4/2005 SKEP GZS

Slovenska podjetja tudi ne pričakujejo izboljšanja konjunktura **na trgih največjih držav evro področja**, vsaj ne v drugem polletju 2005.

Glede na splošne trende konjunktura v Evropi, ki so bili v teku leta 2005 doslej slabši od prvotnih pričakovanj, smo namreč v anketi »Poslovna pričakovanja« junija letos slovenska podjetja posebej vprašali, kakšna so njihova pričakovanja glede prihodnje **evropske konjunktura**. V glavnem slovenska podjetja za zdaj izboljšanja ne pričakujejo. Še več, gre v povprečju za negativna poslovna pričakovanja glede naših splošnih poslovnih in tržnih možnosti na najpomembnejših trgih Evropske Unije. Več kot petina podjetij (21%) je prepričana, da se bo konjunktura v naslednjem obdobju v Evropi celo slabšala, saj na nemškem, italijanskem in drugih trgih večine držav evro področja ni pravih impulzov povpraševanja. Le 9 odstotkov slovenskih podjetij računa na izboljšanje evropske konjunktura v 2. polletju letos. Tako bodo tudi tržne možnosti naših podjetij na teh tržiščih v naslednjih mesecih po pričakovanjih podobno ali celo bolj zahtevne, kot so bile v minulih.

V **kratkoročnih pričakovanjih** in trimesečnih napovedih so v slovenskih podjetjih znova negativne predvsem napovedi zaposlovanja, še zlasti v industriji. Tu je kar 42 odstotkov podjetij sporočilo, da se bo pri njih število zaposlenih še naprej nižalo. Napovedi proizvodnje, izvoza in prodaj so zmeroma pozitivne, v trendu pa se postopno znižujejo. Po naši »konkurenčni« anketi Statističnega urada imajo npr v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu v povprečju zagotovljeno

delo za naslednje dobre 4 mesece. Naročil so si podjetja uspela zagotoviti nekaj več od preteklih obdobj.

Investicijska aktivnost bo, kot kažejo naše ankete, kratkoročno najbolj dinamična na področju trgovine, v splošnem pa ostajajo prav investicije najbolj dinamičen parameter tekočega poslovanja. **Cene** naj bi sodeč po naših anketah v naslednjih mesecih blago upadale, v kolikor ne bo kakih novih nepredvidenih impulzov iz svetovne in domače scene. Podjetja so namreč najavila zniževanje cen v 25 odstotkih, povečanje pa le v 8 odstotkih.

Kratkoročna pričakovanja podjetij za 3. četrletje 2005

Razvrstitev parametrov po saldu pozitivnih / negativnih ocen

	- deleži odgovorov v %, oz. saldo			Saldo
	Izboljšanje / rast	Brez sprememb	Poslabšanje / padec	
Prodaja	47	42	11	36
Proizvodnja	44	45	11	33
Izvoz	40	52	8	32
Naročila	40	50	10	30
Investicije	35	53	12	23
Dostopnost kr. posojil	13	86	1	12
Likvidnost **	19	71	10	9
Stroški denarja	10	81	9	1
Zaposlenost	14	58	28	-14
Prodajne cene	8	67	25	-17

Vir: GZS – Delovni zvezki SKEP "Poslovna pričakovanja" št. 4/2005, junij 2005.

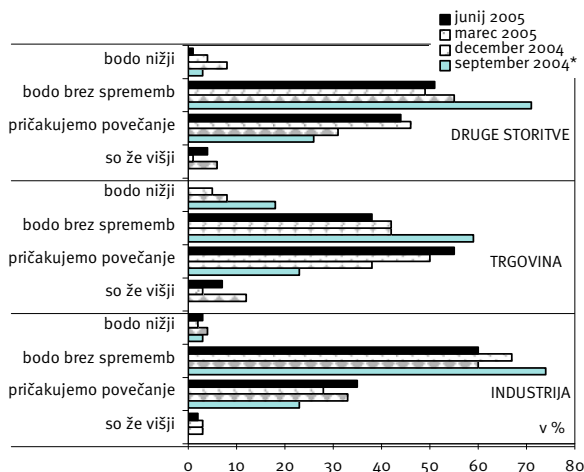
Ankete »Poslovna pričakovanja« dajejo signale tudi o uporabi evra in pripravah na evro. **Uporaba evra** se v slovenskih podjetjih ta čas ne povečuje, prej zmanjšuje, raste pa pričakovanje glede višjih stroškov zaradi uvedbe evra. **Evro** uporablja sredi leta 2005 že 78 odstotkov slovenskih podjetij. Po naši anketi jih slaba polovica dela z evrom samo s tujimi partnerji, blizu 30 odstotkov pa tudi z domačimi. Na evro je pri poslovanju najbolj orientirana industrija, saj v anketi le še 9 odstotkov podjetij sporoča da te valute pri poslovanju (še) ne uporablja. V storitvenih dejavnostih je takih podjetij za zdaj več - v okviru trgovine 28 odstotkov, v okviru drugih storitev pa 35 odstotkov.

Nedavne razprave in odločitve o obveznem **dvojnem označevanju** cen v letu 2006 tako niso povečale uporabe evra, prej zmanjšale. Delež tistih, ki so sporočali, da še ne uporabljajo evra, je bil npr. v okviru storitev (druge storitve) decembra lani 18-odstoten, junija letos pa skoraj dvakrat tolikšen. Tudi v trgovini je sredi leta 2005 o uporabi evra precej več podjetij, kot pa lani septembra ali decembra odgovorilo nikalno.

Bolj in bolj se oblikuje tudi pogled na **stroške** zaradi uvajanja evra. V vseh spremljanih dejavnostih naraščajo

v podjetjih pričakovanja o povečanju stroškov, še najbolj pa v trgovini.

NAŠI STROŠKI ZARADI PRIPRAVE NA EVRO, PO MESECIH

Vir: GZS – Anketa SKEP "Poslovna pričakovanja";

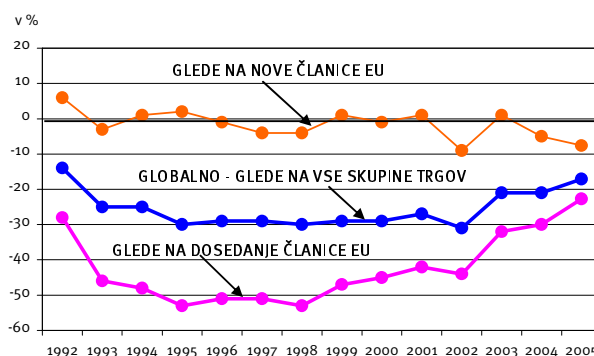
* ni bilo možnosti izbire - so že višji

SKEP GZS

3. Zaznave konkurenčnosti

Po anketi, ki smo jo v SKEP letos izvedli med slovenskimi podjetji že štirinajsto leto zapored, so bile **zaznave konkurenčnosti** sredi leta 2005 najmanj kritične. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo so se predvsem izboljšale ocene 22 faktorjev konkurenčnosti do tekmecev iz dosedanjih članic EU, v anketiranih podjetjih pa so bili zadnji dve leti nekoliko bolj kritični v primerjavi s tekmeči iz držav novih članic EU. Slabše so bile ocene konkurenčnosti tudi do tekmecev iz Hrvaške, reprezentanta držav na ozemlju nekdanje skupne države Jugoslavije.

TRENDI ZAZNAV KONKURENČNOSTI, 1992-2005

Vir: GZS - Anketa SKEP "Zaznave konkurenčnosti"; saldo odgovorov boljše - slabše (deleži), letna povprečja

SKEP GZS

V primerjavah s konkurenti iz treh skupin držav so v slovenskih industrijskih in storitvenih podjetjih letos med **najbolj kritičnimi** faktorji to pot na prvem mestu ocenili dajatve, še nekoliko bolj kot sredi lanskega leta. Tako visoko negativne ocene je ta faktor dobival pred desetimi leti. Na drugem mestu negativne lestvice je bil faktor uprava in predpisi, s še nekoliko bolj negativnimi ocenami od lanskih ob tem času. Sledijo dodatni stroški dela, ki so po dveh letih nekoliko manj kritičnih ocen letos v podjetjih ponovno bistveno bolj kritično ocenjeni, še posebej v primerjavah s konkurenti iz držav novih članic EU in Hrvaške. Industrijska politika, v prejšnjih obdobjih večkrat na prvem mestu negativne lestvice, je v zadnjih treh letih zaznavana nekoliko manj negativno. V zadnji anketi iz junija 2005 je ta faktor na četrtem mestu.

Še naprej pa so med kritičnimi faktorji tudi vsi domači stroški na enoto proizvoda, vendar pa je ta faktor dobil manj negativne ocene kot junija lani. Tokrat je na petem mestu negativne lestvice, najbolj kritično pa je ocenjen v primerjavi s tekmeči iz Hrvaške.

10 najbolj negativnih faktorjev konkurenčnosti – 2005
V primerjavi s konkurenti do:

TREH SKUPIN TRGOV *	DRŽAV NOVIH ČLANIC EU
1. Dajatve podjetij	1. Dajatve podjetij
2. Uprava in predpisi	2. Dodatni stroški dela
3. Dodatni stroški dela	3. Domači stroški na enoto proiz.
4. Industrijska politika	4. Uprava in predpisi
5. Domači stroški na enoto proiz.	5. Bruto plače
6. Poslovna klima	6. Industrijska politika
7. Energetska oskrba in stroški	7. Sodelovanje sindikatov
8. Izraba delovnega časa	8. Energetska oskrba in stroški
9. Dogovorjene pravice zaposl.	9. Delovni čas in ureditev del. časa
10. Produktivnost dela	10. Poslovna klima

Vir: GZS – Anketa SKEP »Zaznave konkurenčnosti«; saldo odgovorov boljše – slabše (delež), letna povprečja. * do dosedanjih članic EU, novih članic EU in sosednjih držav – Hrvaške (glej tudi tabeli v dokumentaciji)

Pri faktorjih vezanih na stroške dela in trg dela, so letos ocene posameznih faktorjev konkurenčnosti manj negativne kot v prejšnjih letih. Z izjemo že omenjenih dodatnih stroškov dela kot zelo kritičnega faktorja, sta bila to pot bistveno manj negativno zaznana faktorja pripravljenost sindikatov na sodelovanje in izraba delovnega časa. Manj kritični kot v letu 2004 pa so bili v podjetjih letos pri vrednotenju faktorjev vezanih na razpoložljivost in strokovno kvalificiranost delovne sile. Produktivnost dela, sicer še med 10. najbolj kritičnimi faktorji je letos kot faktor konkurenčnosti ocenjena bistveno manj negativno kot v zadnjih treh letih.

Tečaj do tujih valut je po vstopu Slovenije v EU po daljšem času ocenjen bistveno manj negativno. Prehaja v skupino faktorjev konkurenčnosti, ki naše konkurenčnosti do tekmecev iz tujine ne poslabšujejo.

Po anketi sredi leta 2005 so po zaznavah podjetij med **najmanj negativnimi** faktorji konkurenčnosti nabavni trgi, dostopnost kapitala in cena kapitala. Prav na vrhu pozitivne lestvice je letos faktor nabavni trgi – pred vstopom Slovenije v EU je bil tudi ta faktor med tistimi, ki so po ocenah konkurenčnost naših podjetij do tujih partnerjev slabšali. Ta faktor je bil letos kot faktor z največjim pozitivnim vplivom na konkurenčnost ocenjen pri vseh treh skupinah trgov. Še do bistveno večjih pozitivnih premikov pa je po vstopu v EU prišlo pri faktorju dostopnost prodajnih trgov.

Še do večjih sprememb je v zadnjih dveh letih prišlo pri zaznavah dveh faktorjev konkurenčnosti - cena kapitala in dostopnost kapitala sta glede na prejšnja obdobja ocenjena bistveno manj negativno, po zaznavah sredi leta 2005 sta imela na konkurenčnost slovenskih podjetij celo pozitiven vpliv. Še sredi leta 2002 sta bila oba med najbolj kritičnimi faktorji.

Po letih 2003 in 2004, ko je politična stabilnost kot faktor konkurenčnosti imela pozitiven predznak, je po zadnjih ocenah ponovno pristal med faktorji z manjšim negativnim predznakom na konkurenčnost do tujih tekmecev.

4. Menjava s tujino in plačilna bilanca

V prvi polovici leta 2005 so bili blagovno-storitveni tokovi Slovenije s tujino zelo ugodni. **Izvoz blaga in storitev** je bil v primerjavi s prvim polletjem lani nominalno za 12,9 odstotka višji, **skupni uvoz** pa se je v tem času povečal za 8,3 odstotka.

Visoka rast **izvoza blaga** iz prvih mesecev se je nadaljevala tudi maja in junija. Tako je Slovenija v prvi polovici leta izvozila za 6.980 milijonov evrov blaga, za 13 odstotkov več kot lani. Taka nominalna rast skupnega izvoza je predvsem posledica ugodnih izvoznih tokov v države Evropske unije – tja smo izvozili za 14,8 odstotka več kot lani. **Uvoza** je bilo v prvi polovici leta za 7.370 milijonov evrov, nominalno za 7,7 odstotka več kot lani. Nekaj bolj je porasel uvoz iz držav nečlanic EU. Rast izvoza presega rast uvoza, še posebej v menjavi z državami EU.

Skupni **primanjkljaj** v blagovni menjavi je letos nižji od lanskega v tem času za nekaj več kot 40 odstotkov. Tudi sicer še naprej visok primanjkljaj z državami EU (1.181 milijonov EUR) pa je od lanskega nižji za petino.

Blagovna menjava Slovenije s tujino, v evrih, leto 2005

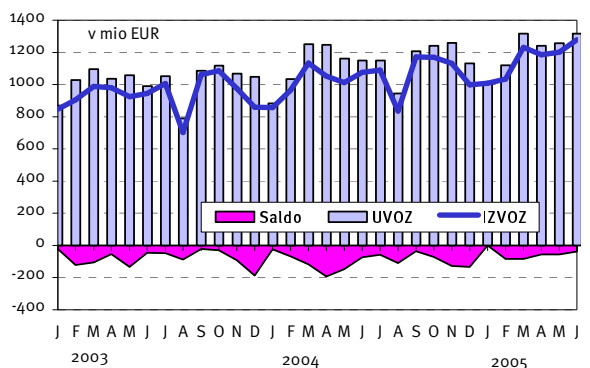
	Vrednost v milijon EUR			Nominalne st. rasti, v % I-VI
	V	VI	I-VI	
IZVOZ	1.201	1.278	6.980	13,0
• EU-25	809	851	4.804	14,8
• Države nečlanice	393	427	2.176	9,1
UVOZ	1.257	1.317	7.370	7,7
• EU-25	1.15	1.077	5.985	6,2
• Države nečlanice	243	240	1.386	15,0
SALDO MENJAVE	-56	-39	-390	
• EU-25			-1.181	
• Države nečlanice			791	

Vir: Statistični urad RS, avgust 2005 – začasni podatki

V tolarških vrednostih je bilo po začasnih podatkih izvoza blaga za 1.673 milijard ali za 13,8 odstotka več kot v enakem obdobju lani, uvoza pa za 1.767 milijard ali za 8,5 odstotka več kot pred letom. Pokritost uvoza z izvozom blaga je bila 94,7-odstotna.

Z državami **Evropske unije** se nadaljuje živahna blagovna menjava, predvsem izvoz. Tako kot že v prvem četrtletju 2005, je bila tudi v prvi polovici letošnjega leta rast izvoza v EU 25 zelo visoka, 14,8-odstotna - višja kot rast skupnega izvoza. Uvoz iz držav EU je letos v primerjavi z lanskim v tem času porasel manj od izvoza, za 6,2 odstotka. Med pomembnejšimi državami, izvoznimi partnericami, je Slovenija v prvih petih mesecih letos (zadnji razpoložljivi podatki) izjemno povečala izvoz v Francijo, za 93 odstotkov. To je prav gotovo povezano z visoko, 55-odstotno rastjo izvoza proizvodnje motornih vozil in plovil v tem času. Visoka rast je bila dosežena tudi pri izvozu v Italijo, Veliko Britanijo, Dansko, Španijo, Portugalsko, Finsko, Švedsko pa tudi v nove članice EU, že doslej naše pomembne partnerice. Nasprotno pa letos izvoz v Nemčijo stagnira.

BLAGOVNA MENJAVA SLOVENIJE S TUJINO

Vir: Statistični urad RS, začasni podatki

SKEP GZS

V tem obdobju je letos izvoz v **države nečlanice** porasel nekaj manj - glede na prve šest mesecev lani za 9,1 odstotka. Nasprotno pa je letos porasel uvoz iz držav najbolj porasel izvoz v Rusijo, Švico, Hrvaško, Srbijo in Črno goro, Bolgarijo, kot tudi v nekatere prekomorske države kot npr. Japonsko, Avstralijo, Indonezijo, Argentino, Čile, Irak, nekatere afriške države. Za 23 odstotkov nižji je bil letos izvoz v ZDA, prav tako pa se je iz te države zmanjšal tudi uvoz. Pospešen uvoz pa je bil letos realiziran iz držav nečlanic Norveške, Japonske, Romunije, držav na ozemlju nekdanje skupne države, pa tudi iz Kitajske. Manj blaga pa je letos Slovenija uvozila iz Rusije in Švice (za 15% oz. za 35% manj).

Plačilna bilanca je v šestih mesecih 2005 pozitivna, realiziranega je bilo 121 milijonov EUR presežka (lani v tem času 137 milijonov EUR primanjkljaja). Plačilno bilanco Slovenije izboljšujejo letos ugodni blagovni tokovi – v zadnjih mesecih se je izvoz še krepil, uvoz pa še naprej zniževal. Doseženi blagovni primanjkljaj (126 milijonov EUR) je za 70 odstotkov nižji od lanskega v tem času. Nekoliko višji kot lani pa je bil letos tudi storitveni presežek, ki je ob polletju znašal 373 milijonov EUR.

Plačilna bilanca Slovenije s tujino, januar – junij 2005

	Prilivi	Odlivi	Saldo
	Tokovi v milijon EUR		
TEKOČI RAČUN	9.009	8.888	121
Blago	7.038	7.163	-126
Storitve	1.371	999	373
• Transport	422	232	190
• Potovanja	622	278	344
Dohodki od dela in kapitala	293	389	-96
Tekoči transferi	307	337	30
KAPITALSKI IN FINANČNI RAČUN			-43
KAPITALSKI RAČUN			-77
FINANČNI RAČUN			34
• Neposredne naložbe			-251
• Domače v tujini			-179
Tuje v Sloveniji - NTI (saldo)			-72

Vir: Banka Slovenije, avgust 2005

5. Gibanje tečajev

Po vstopu Slovenije v mehanizem deviznih tečajev ERM2 konec junija 2004 tečaji evra od centralnega tečaja 239,64 SIT v zadnjem letu le zanemarljivo odstopajo. Tečaj **evra** je v obdobju od januarja do avgusta 2005 ostal blizu ravni iz konca lanskega leta. V povprečju so bile v SIT mesečne vrednosti za 1 EUR letos celo vsak mesec nekoliko nižje. Evro je v tolarjih julija in avgusta na ravni 239,58 SIT, za 0,03 odstotka pod centralno pariteto.

Ameriški dolar se je po najnižji povprečni mesečni vrednosti 179,31 SIT, doseženi decembra lani, v teku leta 2005 ponovno zviševal. V prvih mesecih je sicer nekoliko nihal, od aprila dalje pa je v tolarjih njegova vrednost rasla vse do julija, ko je dosegel letos najvišjo povprečno mesčno vrednost, 198,94 SIT. Avgusta je bil glede na julij spet za 2 odstotka nižji, 194,92 SIT. Njegova vrednost je v enem letu – primerjava avgust na isti mesec lani – tako nižja za 1,1 odstotka. Dolar je v tolarjih letos od januarja do avgusta v povprečju dosegel vrednost 189,07 SIT.

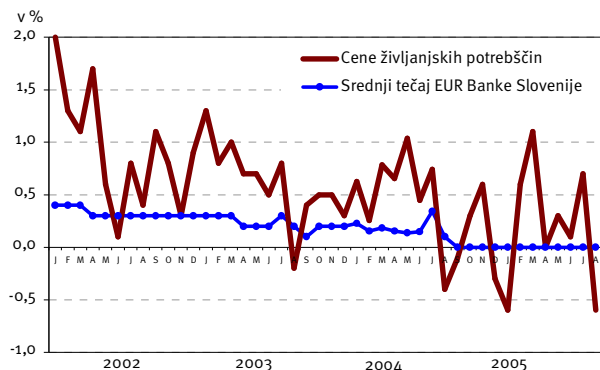
Gibanje vrednosti tečajev EUR in USD v SIT

	EUR	EUR	USD
	srednji tečaj BS	podjetniški tečaj N.L.B.	srednji tečaj BS
2004 - povprečje	238,86	238,94	192,38
2005 Januar	239,76	239,80	182,45
Februar	239,75	239,79	184,21
Marec	239,73	239,75	181,52
April	239,71	239,74	185,29
Maj	239,63	239,73	188,52
Junij	239,60	239,71	196,68
Julij	239,58	239,70	198,94
Avgust	239,58	239,70	194,92

Vir: Banka Slovenije, Nova Ljubljanska banka

Po izrazitejšem slabljenju **dolarja v razmerju do evra** v zadnji četrtini leta 2004 in še posebej decembru, ko je bilo za 1 evro treba odšteti 1,34 dolarja, se je dolar v prvem četrtletju 2005 nekoliko okrepil, v povprečju na 1,31 dolarja za evro. Dolar se je krepil tudi v poletnih mesecih do vključno avgusta - v povprečju je bil v prvih osmih mesecih evro 1,27 dolarja.

MESEČNA RAST TEČAJA EVRA IN CEN ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN

Vir: Statistični urad RS in Banka Slovenije

SKEP GZS

Cenovna konkurenčnost slovenskega gospodarstva se je predvsem ob stabilnejšem tečaju evra in zmanjševanju razlik v rasti domačih in tujih cen, kratkoročno popravila. Položaj naših izvoznikov se je tako tekom letošnjega leta

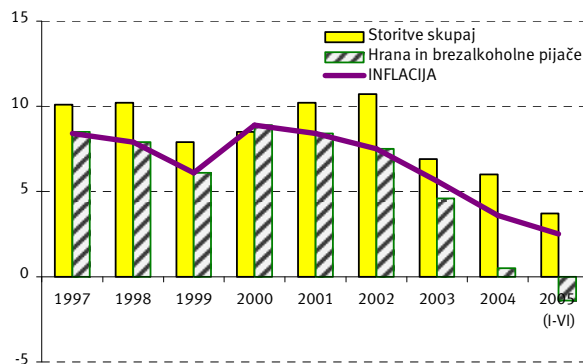
nekoliko izboljšal, pogoji menjave pa se jim ob nekajkrat višji rasti uvoznih od izvoznih cen slabšajo. Na pragu jeseni bodo zadnja povišanja cen nafte na svetovnih trgih ta razmerja še dodatno poslabšala. Kljub kratkoročnemu izboljšanju cenovne konkurenčnosti pa se po ocenah dolgoročno konkurenčnost naših podjetij še naprej slabša. Merjeno prek cen življenjskih potrebščin za 1,3% in za 0,8% merjeno s cenami proizvajalcev.

6. Gibanje cen

Povprečna letna **inflacija**, merjena z rastjo cen življenjskih potrebščin je v prvih osmih mesecih letos znašala **2,4 odstotka**, merjeno na medletni ravni (avgust/avgust) pa 2,1 odstotka. Razkorak med gibanjem cen blaga in cen storitev se je nekoliko zmanjšal. V povprečju osmih mesecev so v primerjavi z enakim obdobjem lani, cene storitev višje za 3,4 odstotka, cene blaga pa za 2,4 odstotka.

Dvanajstmesečno drseče povprečje ravni cen, veljavno kot **merilo konvergence** je avgusta za Slovenijo doseglo 2,7 odstotka in se postopno približuje zahtevam merila stabilnosti cen. To je bilo - izračunano kot povprečna stopnja inflacije treh držav evro področja z najnižjo inflacijo brez upoštevanja držav z deflacijo - za julij 2,3 odstotka.

INFLACIJA - PRIMERJAVA S CENAMI STORITEV IN HRANE, letne stopnje rasti, v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

Gibanje inflacije v Sloveniji v letu 2005 kaže postopno stabiliziranje povprečne ravni cen na ravni blizu evropskega povprečja. Poletni meseci so sicer šele v avgustu z 0,6-odstotnim znižanjem povprečne ravni cen prinesli pričakovano popuščenje cenovnih pritiskov. Junija in julija pa je bila mesečna inflacija še 0,1 oziroma

0,7-odstotna. Razmeroma močna cenovna nihanja med posameznimi meseci pa tudi različna dinamika gibanja med posameznimi skupinami cen sicer še kažejo na določeno mero tveganja in nestabilnosti. Verjetno gre še vedno za procese strukturnega prilagajanja cen evropskim trgov na področju storitev, v veliki meri pa tudi za vplive gibanj na svetovnih trgih surovin in energentov. Tveganje za inflacijske pritiske ostaja največje na področju nadzorovanih cen, še posebej pri tistih, ki so odvisne od zunanjih dejavnikov.

Do konca leta bo za doseg zastavljenih inflacijskih ciljev na področju cen potrebna skrajna zadržanost in restriktivnost. Še vedno ostaja zelo pomembno tudi obvladovanje tveganj glede pritiskov nadzorovanih cen, tveganje pa vidimo tudi v doseženih kompromisnih rešitvah glede politike plač za zasebni sektor, ki se deloma izražajo tudi v visoki realni rasti bruto plač v letošnjem prvem polletju.

Avgusta 2005 so se cene življenjskih potrebščin v Sloveniji v povprečju znižale za 0,6 odstotka. Negativna rast v tem času zaradi nižanja sezonskih cen sicer ni neobičajna: sezonske razprodaje so vplivale na povprečno 11,3 odstotka nižje cene v skupini obleka in obutev, sadje je bilo cenejše za 5 odstotkov, zelenjava pa le za 0,2 odstotka. Zvišanje cen naftnih derivatov je k inflaciji prispevalo dodatne 0,1 odstotne točke, v skupini prevoz so bile tako cene v povprečju višje za 0,6 odstotka. V skupini komunikacije so bile cene višje za 1,2 odstotka, za 3,6 odstotka so bili dražji tudi počitniški aranžmaji.

Gibanje cen junij- avgust 2005 (stopnje rasti, v %)

	Cene življenjskih potrebščin	Cene na drobno	Cene industrijskih izdelkov
Junij 05			
VI 05/V 05	0,1	0,1	0,0
VI 05/VI 04	1,9	3,0	2,4
I-VI 05/I-VI 04	2,5	4,0	3,6
Julij 05			
VII 05/VI 05	0,7	0,9	-0,2
VII 05/VII 04	2,3	3,1	2,0
I-VII 05/I-VII 04	2,4	3,8	3,3
Avgust 05			
VIII 05/VII 05	-0,6	-0,4	0,3
VIII 05/VIII 04	2,1	2,7	2,1
I-VIII 05/I-VIII 04	2,4	3,7	3,2

Vir: Statistični urad RS

Med posameznimi skupinami cen so se v prvih sedmih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani zaradi povišanja stroškov goriv in energije (tekoča goriva, plin, tudi drva) in komunale najbolj zvišale cene v skupini stanovanje, za 9,4 odstotka. Cene izobraževanja (tečajji,

vrta) so bile v tem času višje za 6,6 odstotka, gostinske in nastanitvene storitve pa za 4,6 odstotka višje. Visoko, kar 17,3-odstotno rast cene so beležile poštne storitve.

Cene **industrijskih proizvodov** pri proizvajalcih se letos nekoliko umirjajo. Julija so bile na letni ravni višje za 2 odstotka, v povprečju sedmih mesecev glede na enako lansko obdobje pa za 3,3 odstotka. Med skupinami industrijskih izdelkov je bila rast cen v tem obdobju najvišja pri proizvodih za vmesno porabo (4%), med njimi cen surovin za 5,2%. Cene proizvodov za investicije so višje za 4,4 odstotka. Med industrijskimi dejavnostmi, so se v sedmih mesecih najbolj zvišale cene v proizvodnji kovin (10,7%), v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas (7%) in v proizvodnji strojev in naprav (6,8%). Znižanje cen smo zabeležili pri proizvajalcih električne in optične opreme (-2,3%).

Dinamika rasti **nadzorovanih cen** (npr. goriva, električna, komunala), je bila v prvem polletju letos v povprečju hitrejša od rasti **prostih cen**: po izračunih Banke Slovenije so bile maja na medletni ravni proste cene višje za 0,9% nadzorovane cene pa za 7,6%. Po metodološko nekoliko drugačnem izračunu UMAR pa so bile regulirane cene v junija 2005 glede na leto pred tem višje za 10 odstotkov, od tega energija za 12,8 odstotka, druge regulirane cene pa za 3,8 odstotka.

Struktura gibanja cen (medletne letne stopnje rasti v %)

	December 2004	Maj 2005
Cene življenjskih potrebščin	3,2	2,2
- nadzorovane cene	8,3	7,6
- proste cene	2,2	0,9

Vir: Banka Slovenije, Denarni pregled, junij 2005

Po rekordnih doseženih julijskih **cenah nafte** na povprečni ravni 57,6 USD za sod, so cene nafte avgusta še naprej rasle. Zaradi bojzani, da bi v ZDA zaradi zastojev v rafinerijah začelo primanjkovati bencina, so v prvih desetih dneh avgusta cene teksaške nafte porasle na 65 USD, cene severnomorske nafte pa na 64,5 USD za sod. Zadnje dni avgusta so zaradi orkana Katrina v državi Teksas zaustavili delo v velikem številu rafinerij, zato so cene nafte poskočile celo do 70 USD za sod.

Gibanja na trgu nafte v zadnjem času vedno znova odstopajo od pričakovanj, ki jih analitiki postavijo na osnovi realnih podatkov in pričakovanj glede ponudbe in povpraševanja ter zgodovinsko preizkušenih korelacij med pomembnejšimi makroekonomskimi kazalniki kot so npr. gospodarska rast, inflacija, obrestne mere. Na cenovna gibanja vedno bolj vplivajo t.i. kvalitativni dejavniki, ki jih ni mogoče statistično opazovati in meriti, niti predvidevati. Prav tako se kažejo vedno večje razlike

med posameznimi vrstami nafte glede na kvaliteto in geografski izvor. Napovedi o nadaljnjem gibanju cen nafte so zato izjemno tvegane in se gibljejo v obe smeri, navzgor pa tudi navzdol. Velika občutljivost naftnega trga tako privablja tudi t.i. špekulativne vlagatelje, ki preko finančnih skladov trgujejo z nafto zgolj zaradi doseganja dobičkov iz nihanja cen.

Cene nafte na svetovnih trgih tudi letos močno vplivajo na domače cene tekočih goriv. Te so se od decembra lani pa do konca julija zvišale v povprečju za 17,1 odstotka. Liter neosvinčenega motornega **bencina** (95 okt) od 30. avgusta stane 237,9 SIT (EUR 0,99), kar je za **20,9 odstotka več** kot v začetku leta. Maloprodajna cena za **plinsko olje D2** se je letos spremenila že 12 krat. Tako velja liter od konca avgusta 230,7 SIT (EUR 0,96), kar je za **21,5 odstotka več** kot na začetku leta.

Letna stopnja **inflacije v državah EU 25** je bila julija 2005 2,1-odstotna, v državah evro področja pa 2,2 odstotna. Med državami so najvišje medletne stopnje inflacije v evro področju beležili v Luksemburgu 4%, Grčiji 3,9%, Španiji 3,3% in Italiji 2,2%, najnižjo inflacijo pa so imele Finska 0,9%, Nizozemska 1,5% in Francija 1,8%.

7. Trendi v proizvodnji in storitvah

a) Industrija

Industrijska podjetja so v prvem polletju 2005 v povprečju proizvedla za 0,3 odstotka manj kot lani tak čas. Po skromnejši proizvodnji predvsem v prvih štirih mesecih se je le-ta nekoliko okrepila v maju in juniju, vendar je v skupnem še vedno manjša do lanske.

Po nekajmesečnem nazadovanju proizvodnje v **predelovalnih dejavnostih** se je le-ta po krepitvi v maju in juniju v prvem polletju 2005 v povprečju povečala za 0,1 odstotka. V okviru predelovalnih dejavnosti obseg proizvodnje najbolj povečujejo proizvajalci vozil in plovil (15,8%), proizvajalci kemikalij (14,8%), gume in plastičnih mas (5,8%) ter obdelava in predelava lesa (5,4%), sledijo pa še proizvodnja kovin in vlaknin, papirja; založništvo. Zniževanje obsega proizvodnje beležimo v proizvodnji koks in naftnih derivatov (-20,7%), usnja in usnjenih izdelkov (-15,7%), proizvodnji električne in optične opreme (-14,4%), proizvodnji hrane, pijač (-10,2%), ter še v štirih dejavnostih.

V **rudarstvu** so v prvem polletju letošnjega leta korenito zmanjšali proizvodnjo - za 9,6 odstotka. Tudi podjetja za **oskrbo z elektriko, plinom in vodo** so v prvem polletju

proizvedli za 1,2 odstotka manj, glede na enako obdobje predhodnega leta.

Stopnje rasti obsega industrijske proizvodnje, v % *

	2004 2003	I-VI 2005 I-VI 2004
Industrija skupaj	4,8	-0,3
C Rudarstvo	-1,1	-9,6
D Predelovalne dejavnosti	4,9	0,1
E Oskrba z elektriko, plinom, vodo	6,3	-1,2

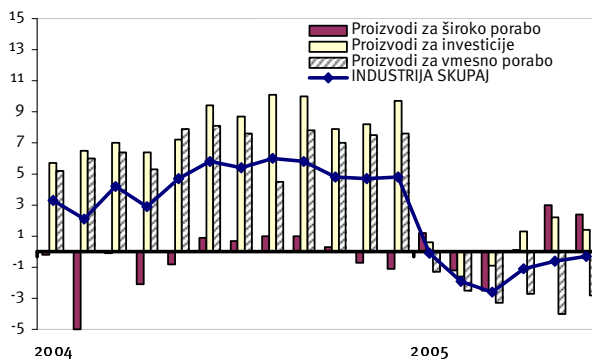
Vir: Statistični urad RS, avgust 2005

* Indeks industrijskih proizvodov od julija 2005 dalje bo SURS izračunaval po novi metodologiji

Kljub precejšnji negativni proizvodnji v rudarstvu in podjetjih za oskrbo z elektriko, plinom in vodo v letošnjem letu vplivata pri izračunu indeksa industrijske proizvodnje le v manjšem merilu, saj je ponder predelovalnih dejavnosti kar 90,29 odstotkov.

V začetku leta je v industriji še kazalo na krepitev **zaposlovanja**, vendar se je kasneje stanje poslabšalo. Izrazito krčenje zaposlenih, zlasti v industriji je vidno tudi po anketi GZS »Poslovna pričakovanja podjetij«. Zaposlenost je bila v prvem polletju nižja za 1,4 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta (več o zaposlenosti po dejavnostih po statistiki dela v poglavju Trg dela). **Produktivnost** se je v povprečju v tem obdobju povečala za 1,1 odstotka.

OBSEG INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE 2004-2005 Stopnje rasti, v %

Vir: Statistični urad RS;

kumulativni indeksi v primerjavi z enakim predhodnim obdobjem

SKEP GZS

Zaloge industrijskih izdelkov pri proizvajalcih so v prvih šestih mesecih presegle zaloge lanskega enakega obdobja za 14,1%, od tega v predelovalnih dejavnostih za 13,5% in v rudarstvu za 25,1%. Izrazita rast zalog je bila zabeležena v proizvodnji kovin (83,2%), gume in plastičnih mas (18,4%) in v proizvodnji vozil in plovil (16,1%).

Indeks industrijske proizvodnje (IIP) po novi metodologiji

- prehod s količinskega na vrednostni indeks
- vrednostni indeks bo odražal tudi spremembe v kakovosti proizvodov
- izračunan bo na osnovi prihodka od prodaje in vrednost zalog
- indeks bo deflaciran z indeksi cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih
- kot uteži bodo uporabljeni deleži dodane vrednosti (DV)
- enote opazovanja bodo podjetja z vsaj 20 zaposlenimi
- indeks IIP po novem za podatke od julija 2005 dalje

Vir: Statistični urad RS

Prihodek od prodaje v industriji, deflaciran z indeksom cen industrijskih proizvodov, se je v prvem polletju 2005 realno povečal za 3,5 odstočka, glede na enako obdobje lanskega leta. Prihodek od prodaje dosežen na domačem trgu se je realno zmanjšal za 1 odstotek, na tujem trgu pa se je le-ta povečal za 5,9 odstočka. Skupna vrednost **prejetih naročil** se je realno povečala za 9,3 odstočka. Proizvajalci so prejeli za 2,9 odstočkov manj naročil iz Slovenije in za 12,3 odstočkov več naročil iz tujine.

Prihodek od prodaje in vrednost novih naročil, stopnje rasti, v %

	2004		I-VI 2005	
	n	r	n	r
Prihodek od prodaje	6,8	3,9	7,5	3,5
- na domačem trgu	7,1	4,0	2,3	-1,0
- na tujem trgu	6,6	3,8	10,5	5,9
Prejeta nova naročila	11,4	7,8	15,1	9,3
- z domačega trga	-1,0	-4,1	4,0	-2,9
- s tujega trga	14,6	11,1	17,8	12,3

Vir: Statistični urad RS, avgust 2005

b) Trgovina

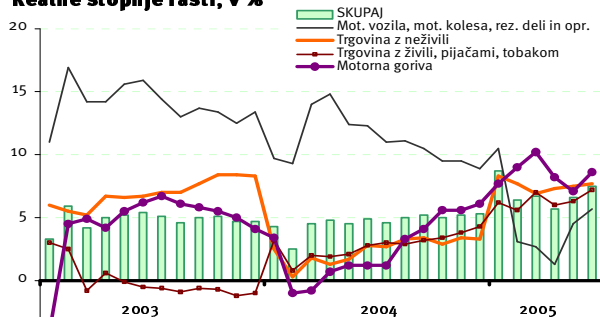
V trgovini je bil **prihodek od prodaje** v prvih sedmih mesecih 2005 realno višji za 7,4 odstočka od primerljivega lani.

Nekoliko nižji od povprečnega je bil indeks obsega prihodka v **trgovini z neživili**, kjer je bila rast v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 7,2 odstočna. Rast prihodka od prodaje je bila najvišja v specializiranih trgovinah s **tekstilom, oblačili in usnjenimi izdelki** (19,8%). Pozitiven trend potrjujejo tudi prodajalne s knjigami, časopisi z 12,6-odstotnim, trgovina na drobno po pošti z 12,4-odstotnim in specializirane prodajalne z farmacevtskimi, medicinskimi in kozmetičnimi izdelki z 8,7-odstotnim višjim prihodom od prodaje. Za 1,5 odstočka pa je bila letos v prvem polletju nižja prodaja **pohištva** in gospodinjskih aparatov.

Nekoliko nižjo rast prihodkov kot trgovina v celoti je v prvih sedmih mesecih imela prodaja **motornih vozil**, realno je bila za 5,9 odstočka višja kot lanska v tem času. V prodajalnah z **gorivom** je bil v tem času prihodek realno za 8,4 odstočka višji, hitrejšo rast pa tokrat izkazuje vzdrževanje in popravilo motornih vozil (20,3%).

RAST PRIHODKOV V TRGOVINI

Realne stopnje rasti, v %

Vir: Statistični urad RS, * začasni podatki;

kumulativni indeksi, v primerjavi s predhodnim enakim obdobjem

SKEP GZS

Tako kot lani, je bila tudi letos v prvih sedmih mesecih rast prodaje v **trgovini z živili, pijačami in tobakom** nekaj nižja od povprečne, z izjemo nespecializiranih prodajal, pretežno z živili, kjer je bil prihodek od prodaje višji od lanskega za 7,5 odstočka.

Realna rast prihodkov v trgovini – po dejavnostih, v %

	2004	I-VII 2005
		I-VII 2004
SKUPAJ	5,3	7,4
Trgovina z živili, pijačami, tobakom	4,3	7,1
Trgovina z neživili	3,3	7,2
• Farmaceutski, kozmetični izdelki	6,1	8,7
• Tekstil, oblačila, usnjeni izdelki	2,5	19,8
• Pohištvo, gospodinjski aparati, gradbeni material	10,7	-1,5
• Knjige in časopisi	-7,4	12,6
• Trgovina na drobno po pošti	21	12,4
Trgovina z motornimi vozili, gorivi, vzdrževanje, popravila	7,3	7,7
• Trgovina z motornimi vozili	8,9	5,9
• Trgovina z motornimi gorivi	6,1	8,4

Vir: Statistični urad RS, avgust 2005 – začasni podatki

c) Turizem

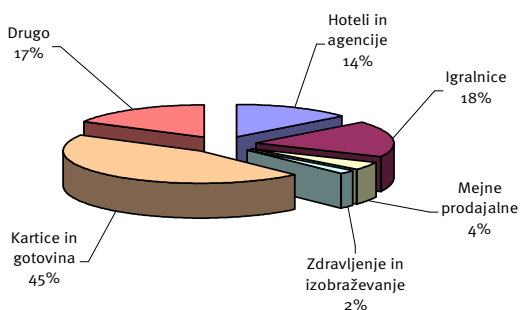
Ob koncu glavne poletne sezone prvi podatki kažejo, da **turistični promet** Slovenije letos raste nekoliko počasneje kot prejšnja leta. Število turistov je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta zraslo za 3 odstočke,

domačih turistov je bilo za odstotek več, tujih pa 5 odstotkov več. Še naprej se krajša povprečna doba bivanja turistov v Sloveniji: prihodov turistov je bilo več, skupno število prenočitev pa se je zmanjšalo za odstotek.

Tudi letos je opazen vpliv spreminjanja dinamike **evropskih** turističnih tokov. Naša najpomembnejša izvorna turistična država je postala Italija, obisk se je povečal za 10 odstotkov. Nemčija se je premaknila na drugo mesto. Zaradi slabšega položaja nemškega gospodarstva in povečanega varčevanja se je obisk nemških gostov znižal. Na tretjem mestu so Avstrijci, njihov obisk je po letih visoke rasti letos nekaj slabši. Še naprej pa močno raste obisk britanskih turistov, le teh je bilo v sedmih mesecih za četrtno več kot lani. Značilna je rast prihodov turistov iz nekoliko bolj oddaljenih evropskih držav: iz Francije 13 odstotkov več, iz Ruske Federacije 16 odstotkov več, iz Španije 31 odstotkov več, iz Danske 14 odstotkov več. Upad obiska med našimi pomembnejšimi turističnimi izvornimi državami je letos največji iz Nemčije in Nizozemske. Obisk iz **drugih kontinentov** v splošnem letos raste počasneje kot prejšnja leta. Iz ZDA je višji za 3 odstotke, iz Avstralije in Japonske je višji za 17 odstotkov. Upadel je obisk iz Izraela in Kanade.

Kaže, da Slovenija postaja vse bolj dežela za danes zelo popularno krajše turistično bivanje - »**short break**«, »**city break**«, saj rast števila prenočitev turistov iz posameznih držav večinoma zaostaja za rastjo števila prihodov. Najbrž je k temu prispevala naša geografska lega in vse ugodnejša prometna dostopnost.

STRUKTURA TURISTIČNEGA DEVIZNEGA PRELIVA V PRVEM POLLETJU 2005

Vir: Banka Slovenije, avgust 2005

SKEP GZS

Trend počitnikovanja prebivalcev Slovenije v južnejših sredozemskih državah se nadaljuje. Za turistična potovanja v tujino so prebivalci v prvih šestih mesecih

letos porabili 5 odstotkov več deviz kot lani v enakem obdobju.

Toda **turistična devizna bilanca** za prvo polletje kljub povečanemu odlivu kaže kar za 16 odstotkov višji saldo kot pred letom dni, saj so tuji turisti pri nas potrošili za 11 odstotkov več kot lani. Hoteli in agencije so zaslužili 5 odstotkov več deviz. Visoka je rast priliva v igralnicah, le-te so v prvi polovici leta zaslužile 20 odstotkov več. Spet raste priliv deviz v mejnih prodajalnah, zabeležili smo 21-odstotni porast. Še najbolj pa se je povečala tako imenovana izvenpenzijska poraba. Turističnih deviz, zasluženih s prodajo blaga in drugih storitev turistom je kar za 38 odstotkov več kot lani v tem času. Večja potrošnja tujih turistov je tudi potrditev uspešnosti vlaganj v kvalitetnejši razvoj naše turistične ponudbe.

Uspešnosti letošnjega turističnega leta še ne moremo z gotovostjo oceniti. Čeprav je glavna sezona pri nas še vedno julija, se razlike med zasedenostjo v glavni sezoni in v ostalih mesecih manjšajo. Številni naši turistični kraji, med njimi vsi zdraviliški, so namreč primerni tudi ob slabšem vremenu. Izven glavne turistične sezone velik del kapacitet polnijo kongresni gostje. Vremenske napovedi za jesen obetajo lepše vreme in s tem možnosti, da bi se sezona potegnila. Tako bi tudi letos lahko govorili o dobrem turističnem letu.

d) Gradbeništvo

Sredi leta 2005 je bila nominalna rast **vrednosti obsega gradbenih del** na stavbah za 38,2 odstotkov višja kot junija lani, v prvem polletju pa za 27 odstotkov. Nominalna rast vrednosti gradbenih inženirskih objektov se je junija povečala za 4,4 odstotka, vendar je v obdobju januar – junij v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta le za malenkost višja (0,5%). Tako je bila nominalna rast vrednosti opravljenih del celotnega gradbeništva junija za 21 in v šestih mesecih za 14 odstotkov višja. Da gre za upočasnjevanje rasti **gradbenih inženirskih del** je še bolj vidno iz realnih podatkov. Junija realno za 3,2 odstotka manjša rast, v obdobju januar – junij realno za 6,4 odstotka manjša rast v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta. Nasprotno pa je bila visoka rast obsega del na **stavbah** junija realno za 31, v obdobju januar – junij realno za 17 odstotkov, predvsem zaradi pospešene stanovanjske gradnje (94% predstavlja novogradnja), ki se nadaljuje tudi v letošnjem letu. Tako je bila realna rast celotnega gradbeništva junija 13 odstotna in v obdobju januar – junij 6-odstotna. Gradnje stavb zaradi narave dela potrebujejo več delavcev kot gradbeni inženirski objekti zato ni naključje, da se je v prvem polletju

letošnjega leta povečalo število zaposlenih v gradbeništvu za 1.820 delavcev, ali za 2,9 odstotka.

Vrednost opravljenih gradbenih del januar – junij 2005

	Nominalni indeksi	
	VI 05	I-VI 05
	VI 04	I-VI 04
Gradbeništvo	120,8	114,4
• Stavbe	138,2	127,0
• Gradbeni inženirski objekti	104,4	100,5

Vir: SURS, avgust 2005

Pred mesecem je bil odprt osemkilometrski **avtocestni odsek** Trojane z dvocevema predoroma, eden je s skoraj tremi kilometri najdaljši in najbolj varnostno opremljen pri nas. Sedaj je v celoti zgrajene 231 km avtoceste med Mariborom in Koprom z znamenitim črnokalskim viaduktom, ki kaže na sposobnost naše gradbene projektive in operative, ki je z referencami doma uspela na mednarodnem natečaju pri gradnji mostu čez Savo v Beogradu. Z nekaterimi že zgrajenimi pomembnimi objekti se vedno bolj uveljavlja na območju jugovzhodne Evrope, njen cilj pa je tudi večje uveljavljanje na vzhodnoevropskem trgu, še posebej ruskem. V Sloveniji je bilo do sedaj zgrajenih in se že uporablja 356 kilometrov avtocest in navezovalnih cest iz nacionalnega programa. V bodoče je pričakovati večje angažiranje gradbeništvu na področju železniške infrastrukture, ki je bila zadnja leta zapostavljena.

Poslovne tendence v gradbeništvu, izkazane kot kazalec zaupanja, so bile v letošnjem juniju za 1 odstotno točko višje glede na pretekli mesec in za 10 odstotnih točk nižje, glede na isti mesec preteklega leta in tudi za 1 odstotno točko nižje od povprečja preteklega leta. Tudi v juliju in avgustu kazalec zaupanja ne kaže bistvenega izboljšanja razmer. Med zaviralnimi dejavniki v gradbeništvu še vedno prevladujejo velika konkurenca, pomanjkanje usposobljenih delavcev in visoki stroški dela in materiala. Zelo skromen je odstotek (10%) gradbenih podjetij in v njih zaposlenih, ki niso zaznala nekoliko poslabšanih obetov za opravljanje gradbenih storitev v prihodnjih mesecih.

8. Obrestne mere

Od vstopa v ERM II **Banka Slovenije** ni spreminjala obrestnih mer svojih instrumentov razen povečanja cene začasnega odkupa deviz (v decembru na 1,25% in v aprilu na 1,50%) in s tem obrestne mere refinanciranja (na 3,25% v decembru in na 3,50% v aprilu). Ob koncu avgusta je bila obrestna mera Banke Slovenije za

lombardna posojila 5%, za 60-dnevne tolarске blagajniške zapise 4%, za 60-dnevne blagajniške zapise v evrih 2,04%, itd. V avgustu je bila razlika med obrestno mero refinanciranja v Banki Slovenije in v Evropski centralni banki še vedno takšna kot v aprilu t.j. 1,5 odstotne točke (3,5 in 2%). V zadnjih mesecih gibanja ne potekajo v smeri zmanjševanja te razlike, ki naj bi se do prevzema evra odpravila. Zaradi skromne gospodarske rasti pa obstaja možnost nadaljnega pritiska na znižanje obrestnih mer v evro območju.

Harmonizirana dolgoročna obrestna mera za oceno konvergence v novih članicah EU (letno, v %)

	Maj 04	December 04	Julij 05
Madžarska	8,25	7,17	6,13
Ciper	5,17	6,26	4,84
Poljska	7,32	6,00	4,72
Malta	4,65	4,70	4,55
Estonija*	4,53	4,28	4,23
Latvija	4,95	4,58	3,87
Slovenija	4,77	4,07	3,78
Litva	4,46	3,95	3,61
Češka	4,88	4,05	3,35
Slovaška	5,13	4,58	3,22

Vir: ECB

Opomba: * obrestne mere za dolgoročne kredite nad 5 let

Dolgoročna obrestna mera kot eden izmed konvergenčnih kriterijev za prevzem evra se v Sloveniji tudi letos počasi zmanjšuje in je bila v avgustu povprečno 3,78%. S tem je bil ponovno izpolnjen mastrichtski kriterij. V evro območju so se harmonizirane dolgoročne obrestne mere v avgustu gibale od 3,17 (Luksemburg) do 3,46% (Grčija), v desetih novih članicah EU pa od 3,22 (Slovaška) do 6,13% (Madžarska).

Obrestne mere na denarnem trgu (letno, v %)

	SITIBOR*			EZM	Medbančni denarni trg
	1 T	1 M	3 M		
2004 Jan.	6,04	6,02	6,01	5,35	5,3
Mar.	5,92	5,76	5,62	5,34	5,5
Jun.	4,76	4,63	4,46	4,22	4,4
Sept.	4,04	4,08	4,07	3,69	3,8
Dec.	3,83	3,89	4,05	3,61	3,4
2005 Jan.	3,99	4,03	4,05	3,64	3,7
Feb.	4,04	4,05	4,05	3,76	3,7
Mar.	4,02	4,05	4,05	3,68	3,8
Apr.	4,04	4,05	4,05	3,72	3,8
Maj	3,96	4,05	4,05	3,64	3,7
Jun.	3,97	4,05	4,05	3,67	3,7
Jul.	3,97	4,04	4,04	3,66	3,8

Vir: Banka Slovenije, Združenje bank Slovenije

* do 14.7.2003 Slovenska medbančna obrestna mera (SMOM), od takrat dalje SITIBOR t.j. aritmetična sredina srednjih dveh četrtin kotacij, rangiranih po velikosti, za obrestne mere danih vezanih depozitov v tolarjih, ki jih kotira 8 največjih slovenskih bank vsak delovni dan ob 11.uri.

Obrestne mere na **medbančnem denarnem trgu** se v letošnjem letu niso bistveno spreminjale in so bile na povprečni ravni od 3,7 do 3,8% (depoziti do 30 dni).

Slovenske medbančne obrestne mere **SITIBOR** se v letošnjih prvih sedmih mesecih niso spreminjale in so bile v juliju še vedno na povprečni ravni okoli 4%. Tudi obrestne mere enomesečnih zakladnih menic so se v zadnjem letu dni le malo spreminjale in so bile letos v povprečju na ravni 3,7%.

Povprečne obrestne mere bank za nova posojila *

	Tolarska kratkoročna posojila za obratna sredstva		Tolarska dolgoročna posojila za investicije v osnovna sredstva		Devizna kratkoročna posojila za obratna sredstva (v EUR)		Devizna dolgoročna posojila za investicije v osnovna sredstva (v EUR)	
	n	r	n	r	r	r	r	r
2003	8,9		9,2		3,5		3,7	
2004	6,5		6,1		3,2		3,3	
2005 Januar	5,4		5,0		3,2		3,4	
Februar	5,6		5,8		3,2		3,4	
Marec	5,5		5,3		3,1		3,2	
April	5,4		6,0		3,2		3,2	
Maj	5,2		4,9		3,1		3,5	
Junij	5,4		5,4		3,1		3,0	

Vir: Banka Slovenije

* Novo odobrena posojila oz. obstoječa posojila nefinančnim družbam, pri katerih se je spremenila obrestna mera. Gre za dejansko zaračunano obrestno mero na letni ravni brez administrativnih in drugih stroškov ter zavarovanja posojil. Pri deviznih posojilih ni upoštevana rast tečaja. Povprečne obrestne mere so izračunane iz podatkov osmih največjih bank po kriteriju bilančne vsote.

Obrestne mere za nove kredite (novo odobreni krediti in obstoječi krediti, pri katerih se je spremenila obrestna mera), ki jih izračunava Banka Slovenije po podatkih osmih največjih slovenskih bank, so nižje od deklariranih obrestnih mer. Gre za dejansko zaračunane nominalne obrestne mere, ki so bile npr. v juniju za kratkoročne in dolgoročne tolarke kredite podjetjem 5,4%, za kratkoročne kredite za obratna sredstva v evrih 3,1% in za dolgoročne kredite za osnovna sredstva v evrih 3% (znižanje v primerjavi z majem za 0,5 odstotnih točk). Obrestna mera za kredite v tujini je bila v juniju povprečno 3%, vezana na EURIBOR pa povprečno 3,1%, kar je bilo nekoliko nad obrestno mero za dolgoročne kredite pri domačih bankah.

Referenčna (medbančna) obrestna mera za področje evra **EURIBOR** je bila v juniju 2,1% (3-mesečni), inflacija v državah EMU pa je bila 2,1%. Obrestne mere na denarnem trgu v Sloveniji v juniju kažejo, da se v prvem polletju niso zmanjšale razlike do EURIBOR-a. Razlika med inflacijo v državah EMU in v Sloveniji se zmanjšujejo. Razlike med obrestnimi merami za kredite podjetjem v Sloveniji in v evroobmočju so večje. V juniju je bila povprečna obrestna mera za bančne kredite podjetjem v evroobmočju 3,9%, v Sloveniji pa je bila

Nominalne obrestne mere (deklarirane) za kratkoročne bančne kredite za tekoče poslovanje so bile v prvem tromesečju povprečno 8%, od maja do avgusta pa 7,8% - od začetka leta so se znižale le za 0,2 odstotni točki, v zadnjem letu dni pa za 0,4 odstotne točke. V večji meri so se znižale nominalne obrestne mere (deklarirane) za dolgoročne kredite za osnovna sredstva, ki so se v maju znižale na povprečno 6,6% (za 2 odstotni točki), v avgustu pa so bile povprečno 6,4%.

ocenjena povprečna realizirana obrestna mera za tolarke bančne kredite podjetjem 6,3%.

Inflacija, TOM, povprečne obrestne mere in zakonska zamudna obrestna mera, v %

	Cene življ. mesečno	Cene življ. potr. letno	TOM mesečno	TOM letno	Povprečna skupna OM za kratk. kredite (n)	Zakonska zamudna OM
2000	0,7	8,9	0,7	9,05	15,8	24,90
2001	0,6	8,4	0,7	8,62	15,1	27,99
2002	0,6	7,5	0,6	7,66	13,2	21,21
2003	0,4	5,6	0,5	5,96	10,8	18,25
2004	0,3	3,6	0,3	3,87	8,7	15,5
2005 Jan.	-0,6	2,2	0,3	3,59	8,0	15,5
Feb.	0,6	2,6	0,3	3,98	8,0	15,5
Mar.	1,1	3,1	0,2	2,38	8,0	15,5
Apr.	0,0	2,7	0,3	3,71	7,9	15,5
Maj	0,3	2,2	0,2	2,38	7,8	15,5
Jun.	0,1	1,9	0,2	2,46	7,8	15,5
Jul.	0,7	2,3	0,2	2,38	7,8	15,5
Avg.	-0,6	2,1	0,2	2,38	7,8	15,5
Sept.	-	-	0,2	2,46	...	15,5

Vir: Banka Slovenije, Statistični urad RS

Pasivne obrestne mere (deklarirane) v bankah se letos skoraj niso spremenile. Izjema so obrestne mere za vezane vloge nad 1 leto, ki so se občutno znižale (zaradi znižanja TOM). Nominalne (deklarirane) obrestne mere

za vezane tolarske vloge v bankah od 31 dni do enega leta so bile v avgustu povprečno 3,1%, za vezane vloge nad 1 leto pa le 2,7%.

Razlike med aktivnimi in pasivnimi obrestnimi merami v bankah (obrestni razmik) so se v aprilu in maju zmanjšale, v zadnjih mesecih pa so ostale nespremenjene. V avgustu je bila razlika med povprečnimi nominalnimi obrestnimi merami za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje in nominalnimi obrestnimi merami za vezane vloge od 31 dni do 1 leta 4,7

odstotnih točk. Razlika med povprečno nominalno obrestno mero za dolgoročna posojila za osnovna sredstva in obrestno mero za vezane vloge nad 1 leto je bila v avgustu 3,7 odstotnih točk.

Izhodiščne obrestne mere za najboljše komitente, ki jih spremljamo v sedmih bankah, so se v zadnjem letu dni zelo malo znižale. V začetku avgusta so se izhodiščne obrestne mere za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje gibale od 5 do 7,25%, za dolgoročne kredite za osnovna sredstva pa od 5 do 8%.

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje (do 30.6.2002 r, od 1.7.2002 n)*

	NLB	SKB	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka Vipava	Probanka
2000 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2001 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2002 dec.	10,35-10,75	8,90-11,65	9,90-10,40	10,65	10,55-11,05	10,30-10,70	11,60-13,0
2003 dec.	8,30-8,50	7,0	7,75-8,25	8,50	8,60-9,25	7,90-8,30	9,60-10,10
2004 jan.	7,80-8,30	7,0	7,75-8,25	8,50	8,60-9,25	7,90-8,30	9,60-10,10
jun.	6,80-7,30	6,50	6,7-7,2	7,0	6,60-7,25	6,40-6,60	7,60-8,10
dec.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
2005 jan.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
mar.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
jun.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,10	6,60-7,25	6,20-6,40	6,10-6,35
jul.	6,30-6,80	5,0	6,3-6,8	6,10	6,60-7,25	6,20-6,40	6,10-6,35
avg.	6,30-6,80	5,0	6,3-6,8	6,10	6,60-7,25	6,20-6,40	6,10-6,35

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank

Opomba: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti do enega leta. *Prikazane so realne obrestne mere, od julija 2002 dalje pa nominalne (skupne) obrestne mere

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za dolgoročne kredite za osnovna sredstva (r, od 1.11.2003 n)*

	NLB	SKB	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka Vipava	Probanka
2000 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0
2001 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0
2002 dec.	4,75	4,45	4,9-5,9	5,25	4,9-6,25	5,0	5,75-6,75
2003 dec.	7,75-9,5	7,25	8,05-9,05	9,20	9,5-9,7	8,5	10,20
2004 jan.	7,75-9,0	6,75	8,05-9,05	8,70	9,5-9,7	8,5	10,20
jun.	6,25-7,50	6,25	6,7-7,7	7,45	7,75-8,0	5,5-5,8	8,10
dec.	5,75-7,0	4,75	6,5-7,5	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
2005 jan.	5,75-7,0	4,75	6,5-7,5	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
mar.	5,75-7,0	4,75	5,3-6,3	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
jun.	5,75-7,0	4,75	5,3-6,3	6,50	7,75-8,0	5,3-5,6	6,60
jul.	5,75-7,0	4,75	5,3-6,3	6,50	7,75-8,0	5,3-5,6	6,60
avg.	5,75-7,0	5,0	5,3-6,3	6,50	7,75-8,0	5,3-5,6	6,60

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank

Opomba: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti nad eno leto. * Prikazane so realne obrestne mere, od novembra 2003 pa skupne nominalne obrestne mere

9. Varčevanje, krediti

Za letošnje leto je značilno nadaljevanje počasne rasti **vlog prebivalstva v bankah**, brez upoštevanja vpoglednih vlog pa se je z izjemo julija stanje vlog zmanjševalo. Ob koncu julija je bilo stanje vseh vlog prebivalstva v bankah realno 7 odstotkov večje kot ob koncu julija 2004, brez vpoglednih vlog pa je bilo le 1,7

odstotkov večje. V tem obdobju se je stanje vezanih tolarskih vlog realno celo zmanjšalo za 0,7 odstotkov (zaradi dolgoročnih tolarskih vlog, ki so se zmanjšale za 5,6%). Stanje deviznih vezanih vlog se je povečalo za 4 odstotke, prevladujejo pa kratkoročne devizne vloge, katerih stanje se je povečalo za 2,8 odstotke. Razmerje med tolarskimi in deviznimi vlogami se v letošnjem letu ni bistveno spremenilo (približno 61:39 v korist tolarskih

vlog, brez vpoglednih vlog pa približno 51:49). Počasna rast varčevanja prebivalstva v bankah je predvsem posledica zniževanja pasivnih obrestnih mer. Podatki pa kažejo, da so obrestne mere za kratkoročne tolarske vloge (povprečno 3,1%) še približno 1 odstotno točko višje kot v evro območju. Obrestne mere za kratkoročne devizne vloge so v slovenskih bankah nižje kot v evro območju, pri dolgoročnih deviznih vlogah pa so razlike minimalne.

Varčevanje prebivalstva v bankah (v mrd tolarjev)

	31.7.04	31.7.05	Realna rast v %
Varčevanje preb.	2.219,8	2.407,0	7,0
Tolarsko varčevanje	1.319,8	1.465,5	8,5
- vpogledne vloge	547,2	680,5	21,6
- kratkoročne vloge	618,5	636,0	0,5
- dolgoročne vloge	153,1	148,0	-5,6
Devizno varčevanje	900,0	941,5	4,6
- vpogledne vloge	175,6	187,7	6,9
- kratkoročne vloge	643,5	661,3	2,8
- dolgoročne vloge	80,8	92,5	14,5

Vir: Banka Slovenije

Stanje **tolarskih kreditov bank** podjetjem in drugim finančnim organizacijam se je počasi povečevalo in je bilo konec julija realno 2,6% večje kot leto poprej. Stanje vseh tolarskih kreditov bank nedenarnim sektorjem (podjetjem, drugim finančnim organizacijam, državnemu sektorju, prebivalstvu) se je realno povečalo za 4,6%.

Stanje **deviznih kreditov** podjetij in drugih finančnih organizacij pri domačih bankah se je zelo povečalo in je bilo konec julija realno kar 46% večje kot ob koncu julija 2004. Delež deviznih kreditov podjetjem je že presegel polovico vseh kreditov podjetjem s strani domačih bank.

Kreditni domačih bank podjetjem in prebivalstvu (v mrd tolarjev)

	31.7.04	31.7.05	Realna rast v %
Tolarski krediti nedenarnim sektorjem	1.939,4	2.075,4	4,6
Tolarski krediti podjetjem in drugim fin. org.	1.095,7	1.124,5	2,6
Tolarski krediti prebivalstvu	719,4	889,7	20,9
Devizni krediti podjetjem in drugim fin. org.	792,4	1.188,0	46,5
Tolar. in deviz. krediti podjetjem in drugim fin. org.	1.888,1	2.295,1	18,8
Tolar. in deviz. krediti nedenarnim sektorjem	2.780,0	3.360,4	18,2
Tolarsko varčevanje brez vpoglednih vlog	772,6	785,0	-0,7
Devizno varčevanje brez vpoglednih vlog	724,4	753,8	4,1
Varčevanje preb. brez vpogl. vlog	1.497,0	1.538,8	1,7

Vir: Banka Slovenije

Neto zadolženost podjetij in drugih finančnih organizacij v bankah (razlika med obveznostmi in terjatvami podjetij do bank) je bila konec julija 1.425 mrd tolarjev, kar je realno povečanje za 39 odstotkov v primerjavi z letom poprej (obveznosti podjetij do bank so se povečale za petino, terjatve podjetij do bank pa le za 4%). **Neto zadolženost prebivalstva** v bankah (razmerje med krediti in vlogami) se še naprej povečuje in je bila konec julija 37 odstotna. Obveznosti prebivalstva do bank so se realno povečale za 21, vloge pa za 6 odstotkov.

10. Likvidnost

Relativna likvidnost gospodarstva, merjena z deležem vpoglednih sredstev gospodarstva v celotnih vpoglednih sredstvih nebančnega sektorja, se že več kot dve leti ne poslabšuje in je na ravni 30%. Pred letom 2003 je bila relativna likvidnost gospodarstva boljša – v letu 2002 od 37 do 41%.

V drugem tromesečju je bila povprečna zamuda pri plačevanju računov v podjetjih 27 dni, kar je približno na ravni leta 2004 (podatki bonitetne hiše I Poslovne informacije d.o.o., ki sodeluje z Dun & Bradstreet).

Podatki o **pravnih osebah z dospelimi neporavnanimi obveznostmi** neprekinjeno nad 5 dni kažejo, da se od začetka letošnjega leta zmanjšuje število takih podjetij in tudi **povprečni dnevni znesek** neporavnanih obveznosti neprekinjeno nad 5 dni (v juliju 21,6 milijard tolarjev, glede na januar je bil realno manjši za 5 odstotnih točk). Povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti v juliju predstavlja npr. 18,5 odstotka mase čistih izplačanih plač v tem mesecu.

Dospеле neporavnane obveznosti neprekinjeno nad 5 dni

Leto/mesec	Število pravnih oseb	Povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti v mio SIT
2002 jul. *	534	2.105
2003 jan.	1.352	7.826
dec.	2.349	14.182
2004 jan.	2.560	15.716
mar.	2.917	18.721
jun.	3.080	20.844
sept.	3.110	22.042
dec.	3.178	25.206
2005 jan.	3.066	22.618
feb.	3.004	21.934
mar.	2.907	21.608
apr.	2.899	22.107
maj	2.880	21.014
jun.	2.769	21.081
jul.	2.764	21.597

Vir: AJPEŠ * prenos plačilnega prometa na banke

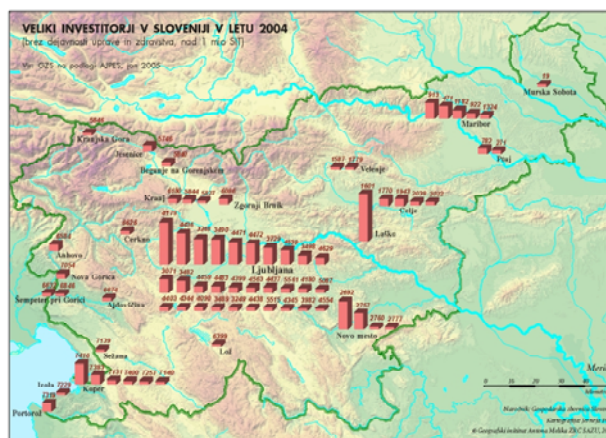
Še vedno se povečuje število podjetij, ki imajo dospele neporavnane obveznosti neprekinjeno nad dve leti - v juliju je bilo takih podjetij 615 oziroma 22 odstotkov in so imela 7 mrd oziroma tretjino povprečnega dnevnega zneska neporavnanih obveznosti. Tudi v juliju je bila po povprečnem dnevnem znesku na prvem mestu dejavnost trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (888 podjetij, povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti 8 mrd tolarjev), na drugem mestu so bile predelovalne dejavnosti (418 podjetij, 3,8 mrd tolarjev), sledi poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve (416 podjetij in 3,3 mrd tolarjev), gradbeništvo (365 podjetij, 2,4 mrd tolarjev) itd.

11. Investicije

Po naši analizi iz aprila 2005 napoveduje za prihodnja leta največ slovenskih podjetij vlaganja za **povečanje dodane vrednosti** in kakovosti izdelkov in storitev (modernizacije, izboljšave, odprava ozkih grl, novi proizvodni in storitveni programi, itd). Manj bo fizičnih širitve zmogljivosti, razen tam, kjer take poslovne odločitve nesporno omogočajo dolgoročni tržni signali. Po naši oceni si v povprečju, za letos in prihodnje leto tako v Sloveniji zaradi investicij večjega števila **novih delovnih mest ni** mogoče obetati, morda v manjši meri le na posameznih lokacijah. Prav nova delovna mesta pa postajajo tudi za Slovenijo razvojno vitalnega pomena.

Po **raziskavah** oz. **študijah**, ki so jih po naročilu Gospodarske zbornice letos opravili na Geografskem inštitutu Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter strokovnjaki na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, je v tem času odločilno, kako v Sloveniji bolje aktivirati razvojni & investicijski potencial. Študija GIAM SAZU ob tem posebej opozarja na **pomen lokacijskih faktorjev** kot podlag za investicijske posege in spreminjanje gospodarske strukture, vključno z vplivom na regionalni in prostorski razvoj Slovenije. Fizična, časovna, cenovna **dostopnost do ustreznih površin**, njihova funkcionalnost, povezana tudi z aglomerativnimi učinki je eden od pogojev. Razvoj podjetništva in investicij pa sta usodno povezana s človeškimi viri – predvsem mlajšo prebivalstveno in izobrazbeno strukturo. Analiza na podlagi naložbenih aktivnosti v letu 2004 je pokazala veliko prostorsko razpršenost predvsem manjših investicij v Sloveniji (najmanj **ena investicija v 1276 naseljih**), kar ima lahko pozitivne (pokritost, človeški faktor) in negativne učinke (problem sinergij, okoljska tveganja, itd). Razmeroma močna pa je pri nas danes regijska in prostorska **koncentracija velikih**

investitorjev, čeprav jih del investira v objekte tudi širše po državi, zlasti t.i. infrastrukturne naložbe. Prek tretjina investitorjev, ki pokrivajo vrednostno dobrih 45 odstotkov naložb, je lociranih v osrednji slovenski regiji («metropolitanska» regija) in večina največjih investicij je bila osredotočena na le nekaj deset slovenskih mest (poleg Ljubljane so v ospredju Maribor, Novo mesto, Koper, Celje, itd, kar 87% vseh plačil za investicije pa se nanaša na 44 slovenskih mest).

Prva študija **strateških razvojno** investicijskih potencialov (dr. Jaklič & dr. Zagoršek), ki se bo predvidoma nadaljevala tudi v prihodnjih mesecih, pa ugotavlja, da je Slovenija na prelomnici preskoka v družbo inovacij in znanja, ob vse večjih pritiskih cenovno konkurenčnejših držav. Zato med drugim opozarja na potrebo po nacionalnih razvojnih prioritetah ter oblikovanju programskih skupin sorodnih podjetij na določenih tehnoloških področjih (npr. tehnoloških platform). Ob tem naj bi bile pri doslej proučenih strateških projektih, pri 56% v podjetjih uporabljene (in po potrebi nadgrajene) obstoječe tehnologije, ki so že dostopne na trgu, pri 22% ni potrebe po uvajanju novih tehnologij, pri 20% projektih pa bo predvidoma šlo za **razvoj novih tehnologij**. Največji delež investicij (42%) bodo v povprečju ob tem predstavljali oprema in stroji, 16% zemljišča in stavbe ter 13% informacijska in komunikacijska tehnologija. Pri projektih, ki se izvajajo na ravni skupine, naj bi imeli oprema in stroji manjši delež, vlaganja v človeške vire ter intelektualno ali industrijsko lastnino pa večji.

Kakšno **pomoč pričakujejo investitorji** - nosilci razvojnih potencialov prihodnjih let? Po rezultatih te študije in posebne spletne ankete Gospodarske zbornice Slovenije o tem pričakujejo glede investicij, med drugim:

Od države:	Od Gospodarske zbornice:
Predvsem spodbujanje tehnološkega & gospodarskega okolja	Da zastopa interese gospodarstva glede ustrezne domače in evropske zakonodaje
Prijaznejšo davčno regulativo (olajšave, poenostavitve, itd.)	Da pomaga pri dostopu do evropskih sredstev
Omogočanjem dostopa do evropskih sredstev z zagotavljanjem deleža iz državnih sredstev	Da je prostor za diskusijo in usklajevanje med interesi
Poenostavljanjem postopkov v pridobivanju dokumentov in dovoljenj	Da je svetovalec in poznavalec makro ekonomskega okolja Slovenije in Evrope - za investiranje na dolgi rok
Boljšo regulacijo trga dela (za večjo fleksibilnost,...)	

Vir: Poročilo raziskave, »Razvojni in investicijski potenciali« junij 2005

Med konkretnimi aktualnimi sugestijami državi navajajo podjetja med drugim npr možnost njenega sofinanciranja v fazi raziskav in razvoja in spodbujanje sodelovanja med fakultetami in podjetji.

V prvem polletju letos je bilo v Sloveniji **aktivnih 5025 investitorjev**. Med njimi jih je – podobno kot lani – tudi letos dobra tretjina iz osrednje slovenske regije. Z vidika dejavnosti jih je po številu okoli 20 odstotkov iz predelovalnih dejavnosti in 22 odstotkov iz dejavnosti nepremičnin in poslovnih storitev.

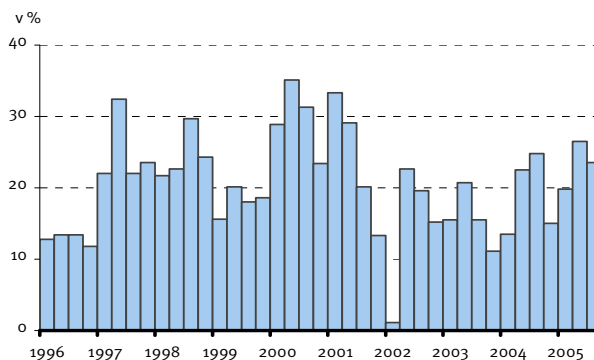
Izplačil za investicije, ki jih spremlja Agencija RS za javno pravne evidence in storitve s sodelovanjem bank, je bilo v prvem polletju za slabih 336 milijard SIT in so se nominalno glede na lansko prvo polletje povečala za **12,9 odstotka**. To je precej nižja nominalna rast v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, kot pa smo jo imeli za prvo letošnje četrtletje in bi lahko pomenilo precej znižan investicijski impulz. Velja pa upoštevati tudi lanski ritem v finančnih transakcijah, ki so bile izkazane v plačilih za investicije v pomladanskih mesecih. Letos pa nam za prvo polletje začasni podatki plačil nakazujejo predvsem bistveno **manjši tok naložb** iz dejavnosti javne uprave, drugih javnih, skupnih in storitvenih dejavnosti ter izplačil v te namene iz zdravstva in iz oskrbe z elektriko, plinom in vodo (dejavnosti L, O, N in E po SKD). V prvem polletju letos izkazujejo najvišjo rast po dejavnostih izplačila dejavnosti K (nepremičnine, najem in poslovne storitve) – celo prek 380 odstotkov – ter kmetijstva in izobraževanja. Nadpovprečna rast plačil za investicije je bila tudi v predelovalnih dejavnostih (21,7%), gradbeništvu (45,1%), prometu (28,7%) in finančnem posredništvu (39,4%). Trgovina pa izkazuje za prvih šest mesecev leta po vrednosti približno tak obseg plačil za

naložbe kot lani v tem času. Njen delež v vseh plačilih znaša 11 odstotkov, medtem ko je delež predelovalnih dejavnosti znova zrasel na dobrih 19 odstotkov. Po deležu največ, skoraj 25 odstotkov so investirali iz dejavnosti K, glede na lani pa je najbolj padel delež plačil iz dejavnosti L (javna uprava), na 12 odstotkov.

V kratkoročnih **poslovnih napovedih** podjetij so **investicije** letos, sredi leta 2005, sicer še vedno na visoki ravni in med najbolj dinamičnimi kratkoročnimi faktorji poslovanja, čeprav je bil saldo podjetniških napovedi »v naraščanju/v upadanju« po naši anketi »Poslovna pričakovanja« junija nekaj nižji kot je bil marca za drugo četrtletje. Podjetja s področja trgovine imajo po poslovnih anketah tudi sredi leta še vedno relativno največje pospeške v naložbenih aktivnostih, saj je kar 45 odstotkov anketiranih s področja trgovine kratkoročno spet napovedovalo povečanje, znižanje investiranja pa le 10 odstotkov. Tudi med večino drugih storitvenih dejavnosti naj bi bila dinamika podjetniških investicij po napovedih v naraščanju.

Po naši anketi obetajo trendi za ta čas več investicijskega utripa npr. v okviru dejavnosti gostinstva in finančnega posredništva, pri proizvodnih dejavnostih pa tudi za podjetja iz področja gradbeništvu. V okviru industrije oz. predelovalnih dejavnosti so v poslovnih pričakovanjih še naprej najbolj intenzivno investicijsko aktivnost napovedovali v podjetjih s področja proizvodnje gum, iz proizvodnje vozil in plovil in iz dejavnosti obdelave lesa in pohištva. Tu gre predvsem za modernizacije in uvajanje novih, sodobnejših programov.

PRIČAKOVANJA GLEDE INVESTICIJ PO TRIMESEČJIH

Vir: GZS, Delovni zvezek SKEP št. 4, julij 2005, Poslovna pričakovanja; prognoze za naslednje tri mesece

SKEP GZS

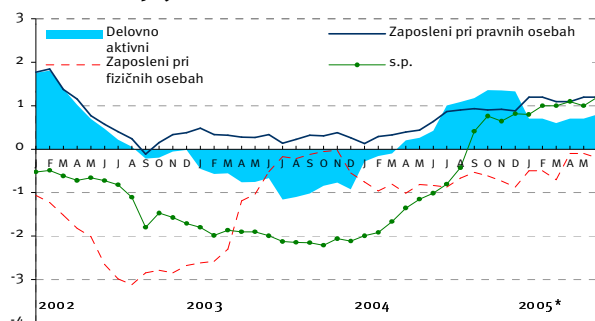
Glede na naložbe v teku v letu 2005, dobičke podjetij in razpoložljivost finančnih sredstev ter dejstvo, da s prihodnjim letom stopajo v veljavo nekoliko slabši pogoji glede investicijskih olajšav, računamo na letni ravni za

zdaj za leto 2005 kljub vsemu še vedno na nadaljevanje letne investicijske dinamike v osnovna sredstva s stopnjo okoli 7 odstotkov. Slovenija bi s tem ostajala med državami EU država z eno najvišjih investicijskih stopenj. Slednja pomembno vpliva na slovensko konjunkturo. Tudi med vsemi elementi domačega povpraševanja ostajajo investicije po naši oceni še naprej najbolj dinamični element za konjunkturo, čeprav nižji kot v minulih letih. Rast investicij, pa naj bi se v letu 2006 – če ne bo pomembnejših novih impulzov - nekoliko upočasnila.

12. Trg dela

Pozitiven trend **zaposlovanja** pri pravnih osebah se je na slovenskem trgu dela nadaljeval tudi pozno spomladi in poleti, a z nekoliko umirjeno dinamiko. V drobnem gospodarstvu se je še naprej krepilo število samostojnih podjetnikov, tudi zaposlovanje pri fizičnih osebah je mesečno beležilo pozitivne stopnje rasti. Zmerno zniževanje števila registriranih brezposelnih je spremljalo intenzivno **povpraševanje po delavcih**.

GIBANJE ZAPOSLENOSTI V SLOVENIJI, 2002-2005
Medletne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS, po l. 2005 spremenjena metodologija - stopnje rasti so preračunane na primerljive podatke iz l. 2004
SKEP GZS

Število **delovno aktivnih** je letos vseskozi umirjeno raslo in junija 2005 doseglo 816.052, za 0,8 odstotka več kot junija lani. V prvem polletju je bilo tako na slovenskem trgu dela v povprečju mesečno 810.919 delovno aktivnih, za 0,7 odstotka več kot v prvi polovici leta 2004.

Število **samostojnih podjetnikov** je do sredine leta še vedno mesečno beležilo pozitivne stopnje rasti (že od marca lani - z izjemo novembra, decembra in januarja zaradi sezonskega vpliva) in je bilo tako po statistiki dela v prvem polletju 2005 v povprečju za odstotek večje kot lani tak čas. **Zaposlenih pri fizičnih osebah** je bilo v tem času le še za 0,3 odstotka manj kot lani, skupno

število **samozaposlenih** pa je bilo manjše za 2,3 odstotka v povprečju. **Pri pravnih osebah** se zaposlovanje v trendu še izboljšuje – v povprečju je bilo v tem času 664.728 zaposlenih ali za 1,2 odstotka več kot v prvi polovici leta 2004.

Aktivno prebivalstvo, 2005 (I-VI)*

	Število	Stopnje rasti v %
AKTIVNO PREBIVALSTVO (A+B)	902.456	0,3
A. Delovno aktivno prebivalstvo	810.919	0,7
Zaposleni	729.674	1,0
- pri pravnih osebah	664.728	1,2
- pri fizičnih osebah	64.946	-0,3
Samozaposleni	81.245	-2,3
- s.p.	43.258	1,0
- osebe, ki opr. poklic. dejavnost	6.637	1,6
- kmetje	31.349	-7,2
B. Registrirani brezposelni	91.536	-3,4
Prosta delovna mesta	16.560	23,3

Vir: Statistični urad RS, avgust 2005

Opomba: * od 1.1.2005 se podatki o delovno aktivnem prebivalstvu zbirajo po novi metodologiji, na podlagi SRDAP (Statistični register delovno aktivnega prebivalstva) ter posebne metode napovedovanja – ARIMA model (za število kmetov)

SURS je s 1.1.2005 **spremenil metodologijo zbiranja podatkov o delovno aktivnem prebivalstvu** – podrobnosti v Konjunktornih gibanjih 2/2005. Po oceni SURS se je zaradi spremenjenega vira podatkov število delovno aktivnih prebivalcev v povprečju povečalo za 25.000, stopnja registrirane brezposelnosti pa je zaradi tega nižja za približno 0,3 %. Do razlike je prišlo zaradi prej ne-zajetih enot v raziskovanju ZAP/M. Indeksi za leto 2005 so preračunani na osnovi primerljivih podatkov za 2004.

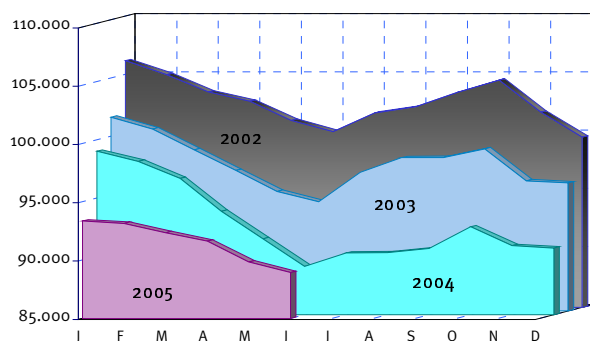
Pregled gibanja delovno aktivnega prebivalstva po dejavnostih je na voljo za prvo polletje 2005, ob ustreznem preračunu indeksov na primerljive podatke iz leta 2004 (zaradi spremenjene metodologije zbiranja podatkov). V prvi polovici leta je bilo v **predelovalnih dejavnostih** v povprečju za 1,4 odstotka manj delovno aktivnih kot v prvem polletju 2004. Znotraj le teh se je zaposlenost skozi poletje zniževala predvsem v delovno intenzivnih dejavnostih, najbolj izrazito v proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (-11,3%), v proizvodnji tekstilij in tekstilnih izdelkov (-8,8%) ter proizvodnji hrane, pijač in tobačnih izdelkov (-4,5%). V okviru predelovalnih dejavnosti se je v prvi polovici leta glede na enako lansko obdobje zaposlovanje kljub nekoliko upočasnjeni dinamiki najbolj okrepilo v proizvodnji vozil in plovil (9,7%), proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas (2%) ter proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (1,9%).

V večini **ostalih dejavnosti** je bilo v prvem polletju 2005 v povprečju število delovno aktivnih večje, najbolj v

dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (7%), gradbeništvu (3,1%), finančnem posredništvu (2,9%) in gostinstvu (2,8%) ter zdravstvu in socialnem varstvu, drugih javnih, skupnih in osebnih dejavnostih (2,7%).

Poleti se je na slovenskem trgu dela nadaljevalo postopno padanje števila **registriranih brezposelnih**, a je bil sezonski vpliv nekaj manj izrazit kot v preteklih letih. Junija 2005 je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 88.941 brezposelnih oseb, za odstotek manj kot maja, a le za 0,2 odstotka manj kot junija lani. V povprečju prve polovice letošnjega leta je bilo registriranih 91.537 brezposelnih mesečno, za 3,4 odstotka manj kot v prvem polletju 2004.

ŠTEVILO REGISTRIRANIH BREZPOSELNIH OSEB, 2002-2005 Gibanje števila brezposelnih po mesecih

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

SKEP GZS

Skupni **priliv v brezposelnost** v je v tem času znašal 42.052 oseb, za 2,3 odstotka manj kot enak čas lani. Največ novo prijavljenih je bilo zaradi izteka zaposlitve za določen čas (39%), sledili so trajno presežni delavci in stečajniki (18%) ter iskalci prve zaposlitve (16%). Skupni **odliv iz brezposelnosti** je v tem obdobju znašal 43.839 oseb, za 12,1 odstotka manj kot tak čas lani. Največ, 28.976 oseb (66%), se je zaposlilo, njihovo število je glede na primerljivo lansko obdobje poraslo le za 0,4 odstotka. Iz razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve se je odjavilo 13.438 oseb, v druge evidence pa je bilo prenesenih 1.425 oseb.

Stopnja brezposelnosti, 2002 - 2005

	2002	2003	2004	2005 (I - VI)
Stopnja registrirane brezposelnosti	11,6%	11,2%	10,6%	10,1%
Stopnja anketne brezposelnosti (ILO)	6,4%	6,7%	6,3%	5,8%*

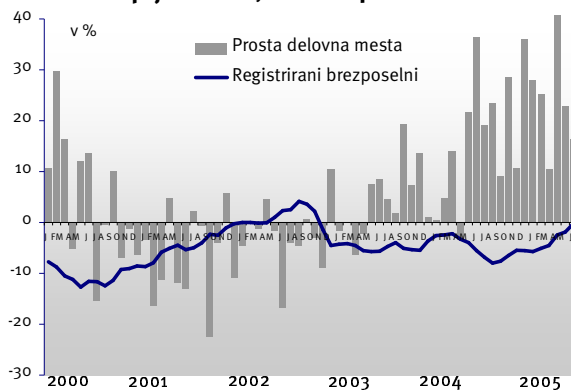
Vir: Statistični urad RS; * 2. četrtletje 2005

Stopnja registrirane brezposelnosti se je ob sicer manj intenzivnem padanju števila registriranih brezposelnih v prvem polletju 2005 še nekoliko znižala, na 10,1 odstotka. Delno je znižanje stopnje brezposelnosti posledica metodološke spremembe v načinu zbiranja statističnih podatkov o številu delovno aktivnih prebivalcev, ki je število le teh "umetno" povečala.

Stopnja **brezposelnosti po ILO** definiciji je bila v prvem četrtletju 2005 v Sloveniji 6,9-odstotna, v drugem četrtletju pa se je spustila na 5,8 odstotka.

Od spomladi se še naprej krepijo potrebe po delavcih in pripravnikih, ki jih prijavljajo delodajalci na Zavodu RS za zaposlovanje. Junija 2005 so delodajalci prijavili 19.225 **prostih delovnih mest**, 3,1 odstotka več kot maja ter kar 16,4 odstotka več kot junija lani. V tem času so povpraševanje po delovni sili povečala predvsem sezonska dela v kmetijstvu, turizmu in gradbeništvu. V prvi polovici leta 2005 je bilo prek Zavoda objavljenih skupaj 99.361 prostih delovnih mest oziroma 16.560 v povprečju mesečno, kar je za 23,3 odstotka več kot v prvem polletju lani.

PROSTA DELOVNA MESTA IN REGISTRIRANI BREZPOSELNI Medletne stopnje rasti v %, 2000-2004

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

SKEP GZS

Največ prostih delovnih mest je bilo v tem času objavljenih v storitvenem sektorju (59% vseh potreb), sledili so delodajalci v nekmetijskem sektorju (40%). V prvi polovici letošnjega leta se je zaposlilo 65.839 oseb, ali 9,9 odstotka več kot v enakem obdobju 2004, največ jih je zaposlitev našlo v storitvenem sektorju (38.070 oseb). Delež zaposlitev za določen čas med novimi realiziranimi zaposlitvami je bil 74,4-odstoten. Še vedno pa število realiziranih zaposlitev zaostaja za številom ponujenih prostih delovnih mest (le 66 odstotkov vseh ponujenih zaposlitev je bilo dejansko realiziranih), kar kaže na prisotnost strukturnega neskladja med ponudbo in povpraševanjem na slovenskem trgu dela.

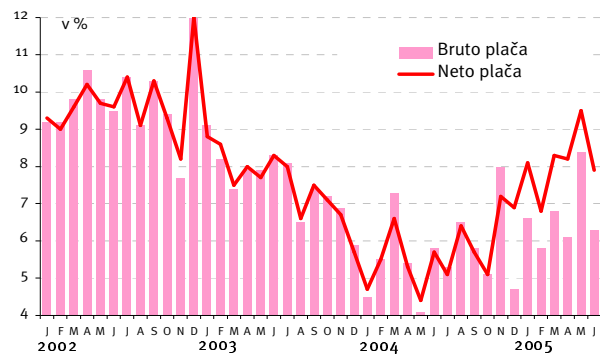

13. Plače, stroški dela in dohodkovna politika

a) Plače in stroški dela

V prvem polletju 2005 so **bruto plače** rasle z bolj pospešeno dinamiko kot v prvi polovici lanskega leta. V tem času se kaže tudi izredno močna rast neto plač na medletni ravni, ki že odraža učinke davčne reforme na področju dohodnine v začetku leta, saj je le ta razbremenila predvsem zaposlene v nižjih plačnih razredih. V vsem letošnjem letu bo dinamika rasti bruto plač dodatno v veliki meri odvisna od uresničevanja veljavnega Dogovora o politiki plač za obdobje 2004-2005 za zasebni sektor na ravni posameznih kolektivnih pogodb dejavnosti.

POVPREČNA BRUTO IN NETO PLAČA NA ZAPOSLENEGA, 2002-2005, Medletne nominalne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

Povprečna **bruto plača** na zaposlenega v Sloveniji je junija 2005 znašala 272.201 SIT (1.136 EUR) in je bila glede na lanski junij realno višja za 4,3 odstotka. Povprečna **neto plača** na zaposlenega v juniju dosegla 173.295 SIT (723 EUR), realno kar za 5,9 odstotka več kot junija 2004. V povprečju prvih šestih mesecev 2005 je tako zaposleni v Sloveniji **mesečno prejel bruto plačo** v višini 269.616 SIT (1.125 EUR), **realno za 4,1 odstotka večjo** kot v prvem polletju lani. Povprečna mesečna neto plača je v tem času znašala 171.895 SIT (717 EUR) in je bila realno kar za 5,5 odstotka višja.

Statistika je z januarjem 2005 začela z novim načinom zbiranja podatkov o plačah zaposlenih, in sicer le te zbira AJPES (Obrazec 1 – ZAP/M), SURS pa jih statistično obdela in objavi. Pred tem je SURS podatke o plačah zaposlenih oseb v podjetjih, družbah in organizacijah zbiral z mesečnim raziskovanjem Mesečno poročilo o plačah in zaposlenih oseb v podjetjih, družbah in organizacijah (ZAP/M). Opazovana populacija je ostala ista – v

raziskovanje niso vključena podjetja z manj kot 3 zaposlenimi, s.p.-ji in pri njih zaposleni, osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost ter kmetje. Indeksi za leto 2005 so že izračunani glede na primerljive podatke iz leta 2004.

Povprečne mesečne plače na zaposlenega v podjetjih in organizacijah, 2004 – 2005 (I – VI)

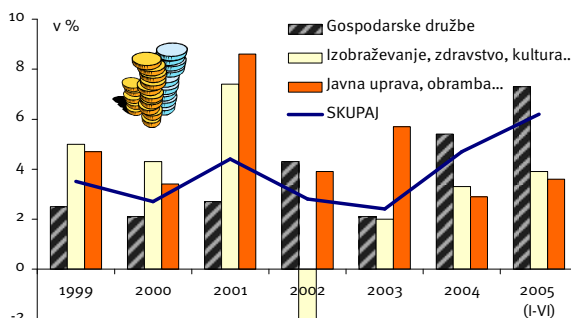
	Znesek v SIT		Realna rast v %	
	2004	2005 (I-VI)	2004	2005 (I-VI)
SLOVENIJA SKUPAJ				
bruto	267.571	269.616	2,0	4,1
neto	168.203	171.895	2,0	5,5
D - Predelovalne dejavnosti				
bruto	226.029	...	3,4	...
neto	145.465	...	3,4	...

Vir: Statistični urad RS, avgust 2005

Podatki o plačah po dejavnostih, ki so na voljo za prvih pet mesecev 2005, kažejo da je bila bruto plača na zaposlenega **v predelovalnih dejavnostih** v tem času v povprečju realno za kar 4,1 odstotka višja kot v primerljivem obdobju lani (v Sloveniji v povprečju za 4%). Znotraj predelovalnih dejavnosti podatki o rasti plač po novi metodologiji zaenkrat še niso na voljo.

V vseh **ostalih dejavnostih** so realne bruto plače v prvih petih mesecih glede na primerljivo lansko obdobje realno povečale, najbolj v dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (9,3%), v dejavnosti trgovine in popravil motornih vozil (6,5%) ter oskrbi z elektriko, plinom in vodo (6,4%).

REALNA RAST MASE ČISTIH IZPLAČANIH PLAČ, 1999-2005 Realne stopnje rasti v %

Vir: AJPES

SKEP GZS

Dinamika rasti **mase čistih izplačanih plač** in nadomestil čistih plač (po podatkih AJPES) je letos še hitrejša kot v letu 2004. V povprečju so se izplačila čistih plač v prvem polletju 2005 nominalno povečala za 8,9 odstotka oz. realno za 6,2 odstotka, glede na enako obdobje lani. V gospodarskih družbah je bila rast mase

plač v tem obdobju še vedno hitrejša kot v povprečju, realno za 7,3 odstotka višja kot v prvem polletju. Nadpovprečno so se v tem času povečala izplačila čistih plač predvsem v zavarovalništvu (realno 13%), medtem ko je v finančnem posredništvu (5,6%), izobraževanju, zdravstvu in socialnem varstvu (3,9%) ter v javni upravi, obrambi in obveznem socialnem zavarovanju (3,6%) rast mase čistih izplačanih plač še zaostajala za povprečjem.

Povprečna **urna postavka stroškov dela v Sloveniji** je v prvem polletju 2005 skupaj z dodatnimi stroški dela (bruto plača, vključno s prispevki delodajalca za socialno varnost, davkom na izplačane plače, prevozom na delo, nadomestilom za malico in regresom za letni dopust) dosegla 2.266 SIT ali 9,5 EUR (pri povprečni mesečni bruto plači 269.616 SIT). V primerjavi s prvim polletjem 2004 se je znižal delež davka na izplačane plače ter akontacije dohodnine znotraj stroška dela, kar je odsev nekaterih rešitev davčne reforme na področju dohodnine in zvišanja spodnjega praga obdavčitve pri davku na izplačane plače.

Nemški inštitut IW iz Kölna je kot vsako leto avgusta objavil študijo s primerljivimi podatki o stroških dela v predelovalnih dejavnostih po **državah Evropske unije** za leto 2004. Podatki, ki jih v evrih inštitut IW-Köln preračunava enkrat letno, kažejo da je z vidika stroškov dela v mednarodnih primerjavah še vedno med najdražjimi Nemčija (njene bivše zahodne dežele), v letu 2004 jo je prehitela le Danska.

STROŠEK DELA V DRŽAVAH EVROPSKE UNIJE, 2004 Predelovalne dejavnosti, urna postavka v EUR

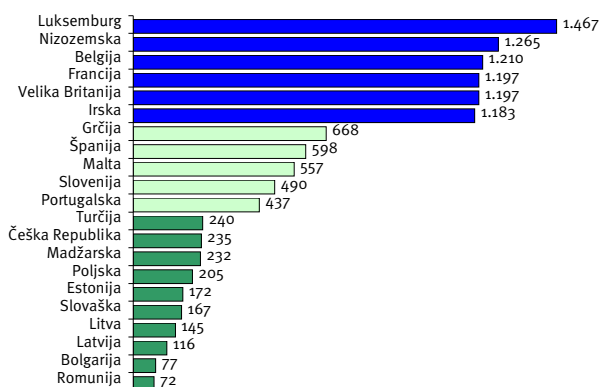
Vir: IW-Koeln, avgust 2005; za Slovenijo ocena SKEP GZS

SKEP GZS

Evropski statistični urad Eurostat je avgusta objavil ažurirane podatke o **minimalnih plačah** v državah Evropske unije in nekaterih državah kandidatkah za vstop v EU. Z zakonom ima minimalno plačo določeno 18 držav članic EU, tudi Slovenija. Eurostat je glede na

višino minimalne plače v evrih države razdelil na 3 skupine (različno obarvano v grafu). Slovenija se z minimalno plačo 490 evrov uvršča v drugo skupino držav, kjer je minimalna plača januarja 2005 znašala med 400 in 700 evri. V tej skupini so še Grčija, Španija, Malta in Portugalska, države podobne Sloveniji glede raven BDP relativno na povprečje EU.

MINIMALNE PLAČE V DRŽAVAH EU IN KANDIDATKAH Mesečni bruto zneski v EUR, januar 2005

Vir: Eurostat

SKEP GZS

Minimalne plače pa odsevajo tudi razlike med ravni cen v posameznih državah, zato le-te Eurostat preračuna v standarde kupne moči – PPS, ki kažejo kupno moč minimalne plače v posamezni državi v enem mesecu. V PPS je minimalna plača v Sloveniji januarja 2005 znašala 703, in se v lestvici uvrstila med Španijo in Malto.

b) Dohodkovna politika

Z izplačili v septembru 2005 se (glede na veljavni Dogovor o politiki plač v zasebnem sektorju za obdobje 2004 – 2005) usklajujejo plače v gospodarskih dejavnostih za **avgust 2005**. Za enotni **uskaditveni znesek 5.100 SIT** se uskladijo bruto plače zaposlenih za avgust 2005, plačanih na podlagi kolektivnih pogodb, v kolikor posamezne kolektivne pogodbe ne določajo drugačnih rešitev oziroma v kolikor uskladitvenega dodatka niso že vgradile v sistem plač.

Tudi za uskladitev plač za avgust 2005 je bilo upoštevano pričakovano gibanje cen življenjskih potrebščin brez cen alkohola in tobaka, pričakovano gibanje inflacije v Evropski uniji ter pričakovano gibanje tečaja EUR/SIT. Na osnovi teh faktorjev določen odstotek uskladitve znaša 2,7%, vendar služi le kot osnova za izračun zneska uskladitve na ravni kolektivne pogodbe dejavnosti.

Glede na določila Dogovora se **minimalna plača** za avgust 2005 poveča na 122.600 SIT bruto, kar pomeni dejansko 4,3-odstotno uskladitev. **Zajamčeni osebni dohodek** za avgust 2005 znaša 55.853 SIT bruto.

V večini dejavnosti so socialni partnerji s **kolektivno pogodbo dejavnosti** izpogajali zneske uskladitve plač, v nekaterih kolektivnih pogodbah pa so jih že vgradili v sam sistem plač (npr. KP gradbeništvo, KP komunalne dejavnosti, KP gostinstvo, ipd.). Dogovorjeni bruto nominalni uskladitveni zneski se po posameznih KP dejavnosti gibajo od 5.500 SIT do 13.220 SIT (podrobna pojasnila za izvedbo uskladitve plač na www.gzs.si).

S koncem leta 2005 se iztečeta tako Dogovor o politiki plač za zasebni sektor 2004-2005 kot Socialni sporazum 2003-2005, ki vsebujeta zavezo socialnih partnerjev, da naj realna rast bruto plače na zaposlenega zaostaja za rastjo produktivnosti vsaj za eno odstotno točko. V večini kolektivnih pogodb dejavnosti so socialni partnerji povzeli to zavezo, saj je še posebej v času "bivanja" v ERM2 smiselna in potrebna, z vidika onemogočanja dodatnih inflacijske pritiskov s strani plač.

14. Dodana vrednost in produktivnost 2004

Uspešnost poslovanja posamezne družbe, dejavnosti, regije in celotnega gospodarstva poleg ustvarjenega dobička kaže še vrsta finančnih kazalnikov, ki dopolnjujejo in kvalitativno izboljšujejo povednost samega poslovnega izida, torej dobička ali izgube. Med njimi je vodilni kazalnik *Dodana vrednost*, ki kaže, koliko vrednosti je posamezna družba, dejavnost ali regija v določenem obdobju »dodala« s svojo dejavnostjo. Dodana vrednost na osnovi izkaza poslovnega izida gospodarskih družb izračunamo na naslednji način:

Sestava dodane vrednosti

+	Čisti prihodki od prodaje	AOP 090
+	Usredstveni lastni proizvodi in storitve	AOP 099
+	Subvencije, dotacije, regresii	AOP 100
+	Drugi poslovni prihodki	AOP 101
+/-	Sprememba zalog	(AOP097-AOP 098)
-	Stroški blaga, materiala in storitev	AOP 104
-	Drugi poslovni odhodki	AOP 124
	= Bruto dodana vrednost	

Gre torej za **bruto dodano vrednost**, pri kateri se od bruto donosa (seštevka prihodkov in spremembe zalog dokončanih proizvodov) odšteje stroške materiala, blaga in storitev ter druge odhodke, ne pa tudi odpisov vrednosti (amortizacije in prevrednotovalnih odhodkov).

Iz ustvarjene dodane vrednosti mora posamezna družba poleg odpisov vrednosti poravnati še stroške dela in davek od dohodka. Da bi lahko ugotovila svoj poslovni izid, pa mora upoštevati še neto finančne in izredne prihodke. Delitev dodane vrednosti lahko prikažemo tudi na naslednji način:

Delitev dodane vrednosti

	Bruto dodana vrednost	
-	Odpisi vrednosti	AOP 120
-	Stroški dela	AOP 115
+/-	Finančni prihodki/odhodki	(AOP 127- AOP 141)
+/-	Izredni prihodki/odhodki	(AOP 154 - AOP 157)
-	Davek od dohodka	AOP 166
	= Čisti dobiček	

Opisan način izračuna dodane vrednosti je usklajen z Statističnim uradom in z Agencijo za javnopravne storitve in evidence. Tako izračunana dodana vrednost pa ne more biti enaka dodani vrednosti za raven Slovenije, kot jo na osnovi nacionalnih računov izračuna Statistični urad, ki dodatno upošteva še dodano vrednost sektorjev država in gospodinjstva.

Gospodarske družbe so v letu 2004 ustvarile za 3.124 milijard SIT ali za **13,1 milijarde EUR dodane vrednosti**, kar je v tolarjih za 14,1 odstotkov več v evrih pa za 11,7 odstotkov več kot leto pred tem. Rast dodane vrednosti je bila med dejavnostmi najvišja v finančnem posredništvu (22,9%) in v predelovalnih dejavnostih (17,4%).

V **strukturi dodane vrednosti** gospodarskih družb predstavljajo največji delež predelovalne dejavnosti s 41,7 odstotka in trgovina 17,8 odstotka, sledijo jima dejavnosti nepremičnine, najem in poslovne storitve, z 10,7 odstotka promet, skladiščenje in zveze z 10,3 odstotka, in gradbeništvo s 6,1-odstotnim deležem v ustvarjeni dodani vrednosti. Delež gostinstva v dodani vrednosti gospodarskih družb je bil 2-odstoten.

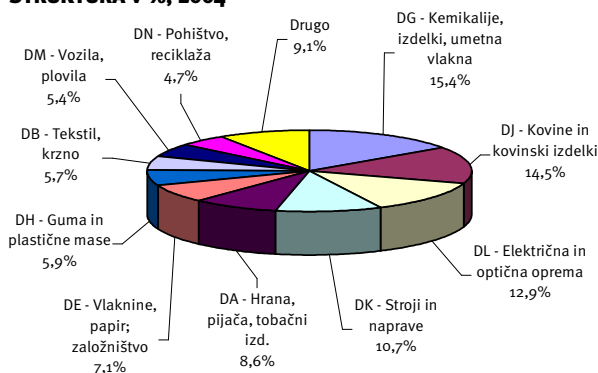
Gospodarske družbe iz **predelovalnih dejavnosti** so v letu 2004 ustvarile za 1.300 mrd SIT ali za **5,5 milijarde EUR dodane vrednosti**, kar je v tolarjih za 17,4 odstotka več v evrih pa za 14,9 odstotka več kot leto pred tem. Rast dodane vrednosti je bila med področji dejavnosti najvišja v proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov (77,1%), kje je prišlo do statusne spremembe ene od vodilnih družb, kar je vplivalo na precenjenost indeksov rast celotne dejavnosti. Visoke rasti dodane vrednosti so dosegle tudi proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (54,2%), proizvodnja vozil in plovil (23,6%), proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov (13,9%). Ustvarjena dodana vrednost se je v primerjavi z letom

prej zmanjšala v proizvodnji hrane, pijač in tobačnih izdelkov.

Največ **dodane vrednosti na zaposlenega** med predelovalnimi dejavnostmi so v letu 2004 ustvarili v proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov, 58.199 EUR, v proizvodnji hrane in pijač 27.415 EUR, v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas 29.458 EUR in v proizvodnji vlaknin, papirja in založništva, 28.934 EUR. Nadpovprečno dodano vrednost na zaposlenega so ustvarili še v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov s 27.488 EUR, ter v proizvodnji vozil in plovil, 27.971 EUR.

V **strukturi dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti** je v letu 2004 s 15,4 odstotki vodilno mesto zadržala proizvodnja kemikalij in kemijskih izdelkov, na kar je pomembno vplivala rast v na področju farmacije. Sledi ji proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov s 14,5 odstotnim deležem, proizvodnja električne in optične opreme z 12,9 in proizvodnja strojev in naprav z 10,7 odstotnim deležem v dodani vrednosti predelovalnih dejavnosti.

DODANA VREDNOST V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, STRUKTURA V %, 2004

Vir: KAPOS GZS 2004, junij 2005

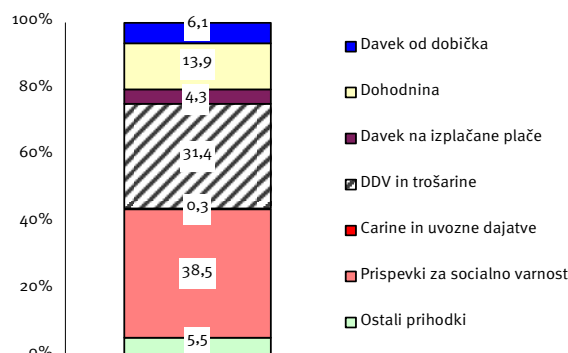
SKEP GZS

15. Dajatve in javne finance

a) Javnofinančna gibanja

Javnofinančni **prihodki** so bili v sedmih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani nominalno za 6,2% oz. realno za 3,7% višji. Absolutno so znašali 1.547,7 milijarde tolarjev. V kolikor bi zadržali takšno realno rast tudi ob koncu leta in dosegli predvideno letošnjo rast BDP, bi se javno finančni prihodki gibali približno skladno z gospodarsko aktivnostjo. Julija 2005 so bili javnofinančni prihodki realno nižji od junijskih za 1,2 odstotka in so znašali 216,2 milijarde tolarjev.

VPLAČILA JAVNOFINANČNIH PRIHODKOV, 2005 (I-VII)

Vir: AJPES

SKEP GZS

Prihodki **davka od dohodkov pravnih oseb** izkazujejo v sedmih mesecih letos na enako obdobje lani kar 12,0% realno povečanje. Predvsem je to odraz zelo visokega aprilskega povečanja kot posledica obračuna tega davka po oddaji računovodskih poročil. Odraža se tudi novi zakon, ki je zmanjšal olajšave in spremenil izračun osnove. Delež teh prihodkov v vseh javnofinančnih prihodkih se je glede na enako obdobje lani povečal za 0,4 odstotne točke.

Javnofinančni prihodki, januar – julij 2005

	I-VII 2005 mrd SIT	Nominalni indeksi		Realni indeksi		Struktura v %	
		I-VII 2005 I-VII 2004	VII 05 VI 05	I-VII 2005 I-VII 2004	VII 05 VI 05	I-VII 2004	I-VII 2005
Davek od dobička	94,9	114,7	104,4	112,0	103,7	5,7	6,1
Davek na plače	66,9	104,8	100,3	102,4	99,6	4,4	4,3
Dohodnina	214,8	99,3	108,3	97,0	107,6	14,8	13,9
DDV in trošarine	486,0	109,9	97,9	107,3	97,2	30,3	31,4
Prispevki za socialno varnost	595,8	107,2	100,0	104,7	99,3	38,2	38,5
Carine in uvozne dajatve	5,2	32,7	100,5	32,0	99,8	1,1	0,3
Ostali prihodki	84,1	104,4	86,7	101,9	86,1	5,5	5,5
Skupaj	1.547,7	106,2	99,5	103,7	98,8	100	100

Vir: AJPES

Ta davčni vir pridobiva na pomenu v strukturi proračunskih prihodkov in se približuje deležu, ki je značilen za nekatere evropske države. **Dohodnina** je realno nižja za 3,0%; delno na takšna gibanja vpliva novi zakon o dohodnini, predvsem pa poročni dohodnini po lanskim dohodninskih napovedih. Obvezni **prispevki** za zdravstveno zavarovanje so realno višji za 6,1%, za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za 3,7%, za zaposlovanje za 4,5% in porodniško varstvo za 3,8%. Stopnje prispevkov za socialno varnost se glede na lani niso spremenile, tudi na to področje pa vpliva spremenjena davčna zakonodaja, saj je potrebno od nekaterih izplačil plačevati tudi prispevke, zato je njihova rast relativno velika.

DDV in trošarine 2000 - 2005

v mrd SIT	DDV po obračunu	DDV od uvoza	Trošarina	Skupaj
2000*)	153,2	284,0	134,6	571,8
2001*)	140,3	329,3	166,9	636,5
2002	107,0	348,7	171,2	627,0
2003	103,0	458,2	197,8	759,0
2004	295,3	293,6	217,6	806,5
2005 Januar	59,3	10	21	90,3
Februar	49,2	7,2	7,5	63,9
Marec	22,4	10	26,3	58,7
April	30,2	9,8	5,4	45,4
Maj	42,5	9,5	30,9	82,9
Junij	43,8	10	19,4	73,2
Julij	48,6	10,2	12,8	71,6
2005 (Jan.-Jul.)	296,0	66,7	123,3	486,0

Vir: AJPES; *) podaljšano proračunsko leto

V sedmih mesecih letos so prihodki **DDV in trošarin** znašali 486,0 milijarde tolarjev, kar predstavlja 31,4% vseh javnofinančnih prihodkov in je za 1,1 odstotne točke več kot v enakem obdobju lani. Letos so ti prihodki mesečno nihali, kumulativno pa izkazujejo visok 7,3% realni porast. Značilno za letos je, da so prihodki DDV po močnem marčnem nihaju navzdol nato sorazmerno rasli iz meseca v mesec in julija dosegli drugo najvišjo mesečno raven letos. Pri prihodkih trošarin pa se še nadaljuje večje mesečno nihanje.

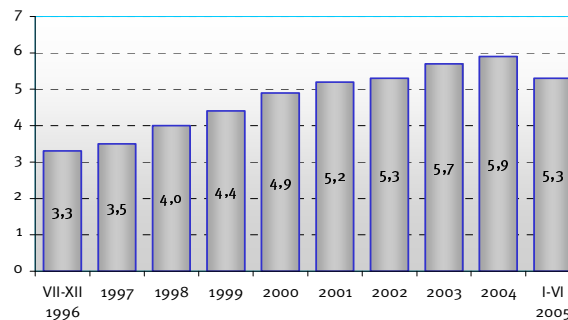
Davek na izplačane plače 1996 – 2005

Obdobje	Masa plač (mrd SIT)	Davek na plače (mrd SIT)	Povprečna stopnja davka – ocena (%)
1996*	452,8	15,0	3,3
1997	965,1	34,1	3,5
1998	1.054,2	42,2	4,0
1999	1.174,6	51,6	4,4
2000	1.320,8	64,1	4,9
2001	1.506,6	79,3	5,2
2002	1.670,0	89,2	5,3
2003	1.801,7	103,0	5,7
2004	1.921,8	113,2	5,9
I-VI 2005	1.069,6	57,0	5,3

Vir: AJPES in SURS, preračun GZS * II. polletje

Prihodki **davka na izplačane plače** vseskozi od njegove uvedbe izkazujejo visoko realno rast. Tudi v letošnjih sedmih mesecih so realno porasli za 2,4%. Strukturni delež teh prihodkov v vseh javnofinančnih prihodkih letos znaša 4,3%. Povprečna stopnja davka na plače pa se je – po oceni – v letošnjih šestih mesecih nekoliko znižala in znaša 5,3%, v 2004 pa 5,9%. Delno je na to vplival dvig praga obdavčitve plač s tem davkom na 165 tisoč tolarjev. To je dobrodošlo predvsem za delovno intenzivne panoge, vendar bistvene razbremenitve dela to ne pomeni, saj so podjetja v sedmih mesecih letos že plačala 66,9 milijarde tolarjev tega davka. Za primerjavo, celo lansko leto so slovenska podjetja ustvarila 391 milijard neto čistega dobička. Zlasti v podjetjih in dejavnostih, ki zaposlujejo izobražene delavce, ki zaslužijo tudi višje plače, je ta strošek zelo velik. Z vidika mednarodne konkurenčnosti ta davek in siceršnja obremenitev faktorja delo pomeni negativni vpliv. Podatki potrjujejo, da je ta davek predvsem fiskalni inštrument za polnjenje proračuna, ne pa inštrument ekonomske politike. Pragi obdavčitve s tem davkom so nominalno določeni, kar pomeni, da čedalje več plač zapade v obdavčitev s tem davkom in čedalje več tudi po višjih davčnih stopnjah.

POVPREČNE STOPNJE DAVKA NA IZPLAČANE PLAČE, (ocena), 1996 - 2005, v %

Vir: AJPES in SURS, preračun GZS

SKEP GZS

b) Javnofinančna politika

Državni zbor je sprejel **rebalans letošnjega proračuna**. Proračunski prihodki se bodo zvišali za 63,9 milijarde tolarjev in bodo znašali 1.683 milijard tolarjev, odhodki pa se bodo povišali za 43,7 milijarde tolarjev in bodo znašali 1.775 milijard tolarjev. Konec julija pa se je Vlada seznanila z dopolnjenim osnutkom proračunskega memoranduma za obdobje 2006 – 2010 kot izhodišče za pripravo predlogov državnih proračunov za leti 2006 in 2007. Hkrati je Vlada določila zgornje meje proračunskih

odhodkov kot podlago za **prilagobo predlogov finančnih načrtov za leti 2006 in 2007** po predlagateljih finančnih načrtov in razrez odhodkov po programski strukturi. Po predlogu vlade naj bi proračunski odhodki prihodnje leto znašali 1.851,2 milijarde tolarjev, v letu 2007 pa 1.941,2 milijarde tolarjev. Predviden proračunski primanjkljaj za prihodnje leto je 1,4% BDP, za leto 2007 pa 1,2%. Osnutek obeh proračunov in spremljajočih dokumentov mora vlada poslati v DZ do konca septembra.

Revizija temeljnih agregatov sektorja država, 2000-2004.

Statistični urad RS je zaradi nadaljnje metodološke uskladitve z evropskim sistemom računov revidiral podatke temeljnih agregatov sektorja država 2000-2004. Podatki so usklajeni z MF in so bili konec avgusta posredovani Evropski komisiji. Za 2004 je tekoči primanjkljaj države 2,1% in je za 0,2 odstotne točke večji od doslej objavljenega. Glede na BDP so se prihodki povečali od 44,8% v 2000 na 45,8% v 2004, izdatki pa v istem obdobju zmanjšali od 48,5% na 47,9%, zato se je zmanjšal tudi primanjkljaj države iz 3,8% na 2,1%. Za letos je predviden tekoči primanjkljaj države 108,6 milijarde tolarjev oz. 1,7% BDP. Dolg države po stanju konec leta pa se je povečeval od 27,7% BDP oz. 1.352 milijard tolarjev v 2000 na 29,8% BDP oz. 1.842 milijard tolarjev v 2004.

Septembra naj bi Vlada sprejela tudi osnutek programa reform za uresničevanje Lizbonske strategije, ki ga mora do sredine oktobra posredovati Evropski komisiji. V Sloveniji bo **Nacionalni program reform** pripravljen na temeljih Strategije razvoja Slovenije, ki jo je Vlada sprejela 23. junija 2005. V drugi polovici septembra naj bi ta program obravnavali tudi socialni partnerji na Ekonomsko socialnem svetu.

Fiskalna politika ostaja nacionalna odgovornost, vendar je po vključitvi v EU večje tveganje za javnofinančne prihodke, tako zaradi povečane davčne konkurence kot tudi zmanjšanja učinkovitosti davčnega administriranja. Slovenija bi na te izzive najlaže odgovorila z **zmanjšanjem prevelike obdavčitve dela**, torej z ukinitvijo davka na plače. Že Socialni sporazum 2003 – 2005 predvideva, da je potrebno za uresničitev predvidenih ciljev proučiti tudi možnost odprave davka na izplačane plače. Skupina poslank in poslancev pa je v DZ posredovala Predlog zakona o prenehanju zakona o davku na izplačane plače in stopnji davka za leto 2006. O postopnem odpravljanju tega davka razmišlja tudi vlada oz. ministrstvo za finance. To pa zahteva tudi krčenje javnofinančnega trošenja.

16. Nepremičninski in kapitalski trg

Število **izdajateljev vrednostnih papirjev** na borzi se je od leta 2000 do julija 2005 skrčilo za 29 odstotkov, število **kotirajočih vrednostnih papirjev** pa skoraj za desetino. Število kotirajočih papirjev je intenzivno padalo tudi letos in jih je bilo konec julija letos 239, izdajateljev vrednostnih papirjev pa 160. Število kotirajočih obveznic je bilo 98.

Izdajatelji, število kotirajočih papirjev in število borznih članov 2000-2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005 31.7.
Št. izdajatelj	225	221	191	181	172	160
Št. vred. papirjev:						
od tega:						
a) Delnice	154	156	140	136	142	131
b) Obveznice	68	76	92	92	101	98
c) Drugo*	45	39	34	26	10	10
Št. članov borze	34	31	27	27	27	27

* delnice PID-ov in investicijskih družb itd. Vir: Ljubljanska borza.

Po pričakovanjih so **tečaji delnic na Ljubljanski borzi** rahlo **padali** od februarja do sredine julija, ko so začele številne uprave seznanjati vlagatelje z relativno dobrimi poslovnimi rezultati svojih družb v prvem polletju 2005. Slovenski borzni indeks (SBI20) je znašal konec julija 4.548,40 točke. Okrog te vrednosti je nihalo tudi avgusta. Tako so se že drugi mesec zapored tečaji delnic rahlo dvignili in spodbudili pričakovanja o prihodnji rasti.

Nominalni donos delnic, merjen z indeksom SBI20, je bil v letu 2004 kar 63,2-odstoten, medtem ko so bili letos donosi pozitivni samo januarja, julija in avgusta. Zgodovinska največja vrednost indeksa je bila dosežena 1. februarja 2005 v višini 5.132 točk, tik pred začetkom rahlega padanja. V prvih sedmih mesecih 2005 je negativni nominalni donos delnic (merjen s SBI20) znašal 7,3 odstotka.

Tržna kapitalizacija delnic in obveznic se je v 2004 povečala za okrog 25 odstotkov. Konec julija 2005 je bila tržna kapitalizacija v borzni kotaciji za 9 odstotkov, na prostem trgu pa za 8 odstotkov večja kot konec julija lani. Obseg tržne kapitalizacije delnic je znašal konec leta 2004 kar 3.050 milijard SIT, konec julija 2005 pa 3.003 milijarde SIT, od tega je odpadlo na obveznice dobrih 43 odstotkov oziroma 1.306 milijard SIT. Celotna tržna kapitalizacija vrednostnih papirjev na Ljubljanski borzi predstavlja v razmerju do BDP skoraj 50 odstotkov.

Donosnost obveznic, merjena z borznim indeksom BIO, je bila tudi v prvih sedmih mesecih 2005 pozitivna in se je gibala v razponu od -3,4 do + 5,7 odstotka. Zaključna vrednost indeksa BIO je znašala konec julija 2005 kar 121,67, dne 2. septembra pa je znašala 120,87. **Indeks delnic investicijskih skladov (PIX)** se je v prvih sedmih mesecih 2005 zmanjšal za 6 odstotkov.

Ljubljanska borza je sredi 2005 začela objavljati nekoliko spremenjene podatke o prometu, saj ti praviloma ne vključujejo več prometa s svežnji, ki je predstavljal v preteklih letih tudi do 50% vseh transakcij. Povprečni **mesečni promet** na borznem trgu je v prvih sedmih mesecih 2005 znašal 6,6 milijarde SIT, skupaj s prostim

trgom pa 11,3 milijarde SIT, kar je za 32 odstotkov manj kot v 2004.

Nova storitev Ljubljanske borze

S 1. septembrom 2005 je Ministrstvo za finance v dogovoru z Ljubljansko borzo pripravilo dodatno storitev »Trg uradnih vzdrževalcev likvidnosti - TUVL« državnih vrednostnih papirjev. Glede na to, da je prav likvidnostno tveganje pri državnih obveznicah pomemben dejavnik, ki vpliva na nakup in naložbo, je mogoče, da bo takšen ukrep prinesel še dodatno zanimanje za obveznice. V letu 2004 je bil v prvem polletju delež prometa z obveznicami le 32%, v prvem polletju letos pa kar 51%. Likvidnost obveznic je za vlagatelje, še zlasti za vzajemne sklade, zelo pomembna, saj jim omogoča relativno hitro in poceni spreminjanje svojega portfelja (na detajlističnem trgu obveznic).

Promet na treh kapitalskih trgih v 1995 – 2005, v mio SIT po stalnih cenah ob koncu junija 2005

Obdobje	Nepremičnine (+)					Vrednostni papirji				Menjalnice			
	Pravne osebe	Gospodinjstva	Tujci	Skupaj	IND	Obveznice	Delnice	Skupaj	IND	Nakup	Prodaja	Promet	IND
	1	2	2a	3=1+2+2a		4	5	6=4+5		7	8	9=7+8	
1995	147.185	129.291	1.488	277.965	-	44.392	127.687	172.079	-	291.972	310.574	602.546	-
1996	144.053	153.481	1.833	299.367	108	23.865	133.088	156.953	91	355.568	342.332	697.899	116
1997	158.665	174.656	1.597	334.919	112	19.031	160.266	179.297	114	435.966	356.205	792.170	114
1998	192.218	197.670	1.422	391.310	117	33.408	229.999	263.406	147	403.832	366.873	770.705	97
1999	231.037	209.995	4.219	445.251	114	50.581	330.244	380.825	145	371.029	382.785	753.814	98
2000	165.509	188.633	3.020	357.162	80	74.697	279.857	354.554	93	391.532	401.245	792.776	105
2001	194.963	189.922	5.304	390.189	109	62.563	359.375	421.938	119	485.294	431.685	916.979	116
2002	205.638	213.970	3.845	423.454	109	125.566	416.174	541.741	128	360.092	425.487	785.578	96
2003	147.317	223.582	5.819	376.717	89	138.542	224.260	362.802	67	355.965	434.585	790.550	101
2004	141.932	262.741	4.584	409.257	109	116.808	290.745	407.554	112	356.153	452.946	809.098	102
2004 (I-VI)	65.197	108.219	1.901	175.317		67.281	143.700	210.981		170.970	218.481	389.451	
2005 (I-VI)	78.919	142.453	3.176	224.548	128	111.406	114.162	225.569	107	163.101	202.117	365.218	94

(+) Brez prvih prodaj oz. na novo zgrajenih nepremičnin. Sektor je definiran glede na obveznika plačila "davka na promet nepremičnin", ki pa je praviloma prodajalec nepremičnine.

Vir : Ministrstvo za finance in preračun v GZS

Za oceno obsega **prometa z nepremičninami** v konjunktornih gibanjih za obdobje 1995-2005 uporabljamo podatke iz plačilnega prometa ter podatkov o plačanem 2-odstotnem davku od prodaje nepremičnin (DPN). V obeh primerih gre za promet, kjer se prenaša lastninska pravica, ne pa tudi druge nepremičninske pravice, ki spadajo tudi v promet z nepremičninami. V spodnji tabeli je primerjava **ocene prometa** iz podatkov o plačanem DPN in iz podatkov DURS o odmeri nepremičninskih davkov.

Ocena prometa z nepremičninami, v mrd SIT

Ocena prometa na podlagi	2000	2001	2002	2003	2004
1. Odmera davka na DURS	276,3	315,5	366,3	377,5	405,8
2. Plačilo 2% DPN	270,9	320,2	375,2	353,8	399,3
3. = (1.-2.)	+5,4	-5,2	-8,9	+24,3	+6,50
4. = % (1.-2.)	+2%	-2%	-2%	+6%	+2%

Vir: Ministrstvo za finance, DURS

Dejanski promet z nepremičninami se razlikuje od ocene za največ ± 2 odstotka. Izjema je kar 6-odstotno odstopanje v letu 2003, zato sklepamo, da se je dejanski promet predlani skrčil za okrog 5 in ne za 11 odstotkov. Ne glede na to so ocene o prometu z nepremičninami, kjer prihaja do spremembe lastninske pravice, dober približek dejanskega prometa, čeprav je med datumom sklenjene pogodbe in plačilom DPN, približno enomesečni zamik.

Promet na nepremičninskem trgu je v bil v letu 2004 stabilnejši kot pred leti, razen v zadnjem četrtletju, ko je zabeležil izrazit pospešek rasti. Kot smo razložili v prejšnjih Konjunktornih gibanjih, je ravno pospešek prometa z nepremičninami v zadnjem lanskem četrtletju prispeval, da je **realni obseg transakcij** z nepremičninami v 2004 občutno porasel.

Med glavnimi razlogi za povečanje prometa so transakcije med povezanimi osebami, bodisi na podlagi prodajnih pogodb bodisi darilnih pogodb. Na primer, od celotnega prometa z nepremičninami v letu 2004 so kar 36 milijard SIT (okrog 5.000 transakcij) predstavljale **darilne pogodbe**. Povprečno letno število darilnih pogodb je znašalo v obdobju 2000-2003 le 2.830, obseg pa okrog 21 milijard SIT. S tem so se gospodinjstva verjetno prilagajala novi davčnih zakonodaji, saj novi Zakon o dohodnini obdavi kapitalski dobiček darovalca, če je podedovano nepremičnino (stanovanje, hišo) podaril prej kot v treh letih oziroma prej kot v desetih letih, če je živel oziroma ni živel v tem stanovanju, hiši. To potrjujejo tudi podatki objavljeni v Uradnem listu (npr. dohodninski zakon). Povprečna vrednost darilne pogodbe za nepremičnino je znašala v 2004 6,1 milijona SIT, v letih 2000-2003 pa med 5,1 in 7,3 milijona SIT.

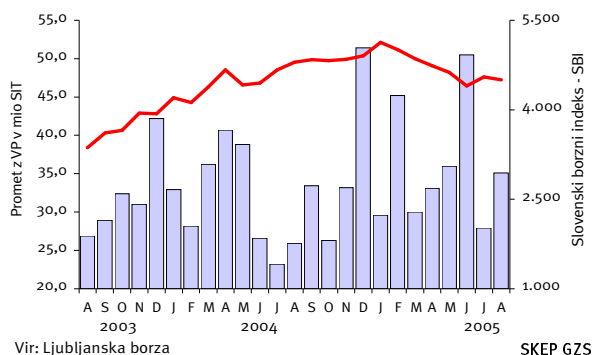
Občutna rast prometa nepremičnin v prvem polletju 2005 ima po naši oceni drugačne vzrode, kot jih je imel pospešek v prometu v drugi polovici lanskega leta. Ocenjujemo, da je padanje obrestnih mer, njihova zgodovinsko nizka raven, prilagodljivost bank v postopkih odobravanja kreditov in podaljševanje roka vračila stanovanjskih posojil nad 15 in nad 20 let, precej spodbudila povpraševanje po nepremičninah s strani gospodinjstev. Na ponudbeni strani je značilna tudi večja stanovanjska gradnja, ki je v teku. Po oceni so **gospodinjstva** povečala promet zlasti s stanovanji in hišami, realno kar za 32 odstotkov. Nižja, 8,5-odstotna stopnja davka na dodano vrednost za novo proizvedena stanovanja, se bo z letom 2007 dvignila na 20 odstotkov. Pričakovan porast cen (čez dve leti) na novo proizvedenih stanovanj in hiš že zdaj kaže določen vpliv na odločitve o predhodnih nakupih stanovanja ali hiše. Promet s tujci, ki pred vstopom v EU ni presegel 1 odstotka tržnega deleža, znaša zdaj okrog 2 odstotka od vsega prometa.

Primerjava prvih šestih mesecev 2005 s primerljivim lanskim obdobjem kaže na visoko realno rast prometa (28 odstotkov), kar dve tretjini rasti je t.i. statistične, saj je bil promet v prvem polletju 2004 nizek, zaradi takratnega »zatišja v odločitvah« kohorte varčevalcev NSVS, ki se niso množično odločali za nakupe pred sprostitvijo same sheme. Zdi pa se, da so **pravne osebe** v prvih štirih mesecih 2005 intenzivneje prodajale nepremičnino, v drugem četrtletju leta pa manj. Ker zakonodaja za leto 2005 še predvideva 20 odstotno davčno olajšavo za investicijo v nepremičnino za pravne osebe ter 30 odstotno davčno olajšavo za zasebnike (podjetniki posamezniki, odvetniki, zasebne zdravstvene organizacije, notarji, itd.), lahko pričakujemo živahen

promet v drugi polovici 2005. Večjih davčnih olajšav za vlaganja v nepremičnino po 1.1.2006 ni pričakovati, zato pričakujemo relativno krčenje povpraševanja po poslovnih nepremičninah v prihodnjem letu. Še prej, proti koncu 2005 pa bodo morda poslovni subjekti vendarle »še zadnjič« izkoristili davčno olajšavo in si s tem učinkovito znižali nabavno vrednost poslovnega prostora ali druge nepremičnine.

Od sredine 2004, ko je prišlo do vstopa v ERM2 in fiksiranja tečaja tolarja do evra, pada **promet v menjalnicah** (medletna primerjava kaže na 6-odstotni padec). V prvih šestih mesecih 2005 se je uravnoteženo krčil promet v menjalnicah, tako na nakupni (realno -5%) kot na prodajni strani (realno -7%). Ob vstopu Slovenije v EMU in ob prevzemu evra lahko pričakujemo, da se bo letni obseg prometa v menjalnicah, ki je znašal lani (po cenah iz junija 2005) okrog 809 milijard SIT letno, občutno skrčil. Na nakupni strani ne bo več nakupov tuje valute s strani državljanov večine držav EU, ki imajo za plačilno sredstvo evro ter prihajajo k nam na poslovna in turistična potovanja, in obratno. Ocenjujemo, da se zdaj izpadli promet v menjalnicah kot del valutnega kapitalnega trga seli na borzo in na nepremičninski trg.

PROMET Z VREDNOSTNIMI PAPIRI NA LJUBLJANSKI BORZI IN SLOVENSKI BORZNI INDEKS - SBI 20
avgust 2003 - avgust 2005

17. Prenova zakona o gospodarskih družbah

Ministrstvo za gospodarstvo pripravlja celovito prenovu Zakona o gospodarskih družbah. To je deveta prenova tega zakona. Spremembe naj bi bile sprejete v državnem zboru po rednem zakonodajnem postopku, uveljavitev je predvidena z letom 2006. Njen namen je popolna časovna uskladitev z evropsko zakonodajo, predvsem glede Evropske delniške družbe. Hkrati s prenovu zakona

bo opravljena tudi nomotehnična prenova in preštevilčenje členov v čistopis ZGD-1. Prenova vsebuje 7 vsebinskih sklopov:

- (1) Evropska delniška družba – Societas Europaea (SE), ki je določena v Direktivi 2001/86 oziroma Uredbi 2157/2001. Urejene bodo ključne značilnosti Evropske delniške družbe.
- (2) Prehod na evro - priprava normativne podlage za vključitev v EMU in redenominacija lastniškega kapitala ob uvedbi kosovnih delnic. Po mnenju Ministrstva za gospodarstvo uvedba kosovnih delnic omogoča najlažji način prehoda na drugo valuto.
- (3) Določbe iz Zakona o prevzemih se prenesejo v ZGD-1, tako, da je vse zbrano na enem mestu. Iz tega zakona je v ZGD-1 preneseno poglavje o organiziranem zbiranju pooblastil, obveščanju o kvalificiranem deležu, posebna in izredna revizija ter tožba na povrnitev deležev ter poglavje o izključitvi manjšinskih delničarjev.
- (4) Prenova ureditve samostojnega podjetnika posameznika. Med drugim bo na novo urejeno statusno preoblikovanje samostojnega podjetnika posameznika v kapitalsko družbo. S tem se daje podjetnikom možnost, da s prenosom podjetja opravljajo dejavnost v drugi pravno organizacijski obliki – kapitalski družbi.
- (5) Prenova ureditve družbe z omejeno odgovornostjo. Cilj prenove je zmanjšanje stroškov in poenostavitev ustanovitve le-te. Med spremembami so tudi te, da je družbena pogodba lahko sklenjena tudi na obrazcu v pisni ali elektronski obliki z overjenimi podpisi, ki ga predpiše minister za gospodarstvo. Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek. Osnovni kapital mora znašati najmanj 7.500 evrov, vsak osnovni vložek pa najmanj 50 evrov.
- (6) Uvedba enotirnega sistema upravljanja delniške družbe. Po novem se bo lahko delniško družbo upravljalo po enotirnem ali dvotirnem sistemu. ZGD-1 bo dopuščal obe varianti upravljanja d.d.
- (7) Odprto za prenovu drugih določb ZGD

DOKUMENTACIJA

- TABELA 1: **DEVIZNI TEČAJI BANKE SLOVENIJE 1992 – 2005, povprečja in razmerja**
- TABELA 2: **PROMET IN TEČAJI NA PROMPTNEM DEVIZNEM IN MENJALNIŠKEM TRGU 1992 - 2005**
- TABELA 3: **GIBANJE DEVIZNIH TEČAJEV IN CEN**
- TABELA 4: **GIBANJE CEN**
- TABELA 5: **POVPREČNE DEKLARIRANE OBRESTNE MERE V BANKAH (aktivne)**
- TABELA 6: **POVPREČNE DEKLARIRANE OBRESTNE MERE V BANKAH (pasivne)**
- TABELA 7: **INDEKSI OBSEGA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE IN ZAPOSLENIH OSEB PO INDUSTRIJSKIH DEJAVNOSTIH, za leto 2004 in 2005 (I-VI)**
- TABELA 8: **PLAČILA ZA INVESTICIJE PO DEJAVNOSTIH, 2004 in 2005 (I-VII)**
- TABELA 9: **TURISTIČNI OBISK IZ NAJPOMEMBNEJŠIH IZVORNIH TURISTIČNIH DRŽAV, I-VII 2005 ***
- TABELA 10: **POVPREČNA PLAČA NA ZAPOSLENEGA V SLOVENIJI**
- TABELA 11: **DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO PO DEJAVNOSTIH**
- TABELA 12 A: **POSLOVNI POLOŽAJ - OCENE TRENUTNEGA IN PRIČAKOVANEGA POSLOVNEGA POLOŽAJA**
- TABELA 12 B: **POSLOVNI BAROMETER GOSPODARSKE ZBORNICE V LETIH 2001 – 2005 – PRIKAZ RAVNI INDIKATORJA**
- TABELA 12 C: **TRIMESEČNA POSLOVNA PRIČAKOVANJA SLOVENSkih PODJETIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE IN DRUGIH STORITEV V LETIH 2002 – 2005 – SKUPAJ**
- TABELA 13: **FAKTORJI KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA V PRIMERJAVI S TUJIMI TRGI, 1992 -**
- TABELA 14: **22 FAKTORJEV KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA V PRIMERJAVI Z DRŽAVAMI DOSEDANJIMI ČLANICAMI EU IN DRŽAVAMI NOVIMI ČLANICAMI EU, V LETIH 2003 – 2005**
- TABELA 15: **KAZALNIKI POSLOVANJA GZS ZA LETO 2004, Vse gospodarske družbe**
- TABELA 16 A: **DODANA VREDNOST GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH, 2004**
- TABELA 16 B: **DODANA VREDNOST GOSPODARSKIH DRUŽB V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, 2004**
- TABELA 17 A: **IZBRANI KAZALCI RASTI PRODUKTIVNOSTI IN PLAČ PO DEJAVNOSTIH, 2004**
- TABELA 17 B: **IZBRANI KAZALCI RASTI PRODUKTIVNOSTI IN PLAČ V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, 2004**
- TABELA 18 A: **REGIJE 2004 – PRIKAZ NEKATERIH STRUKTURNIH KAZALCEV PO REGIJAH OBMOČNIH ZBORNIC GZS**
- TABELA 18 B: **REGIJE 2004 – NEKATERI KAZALCI, POMEMBNI ZA OCENO KUPNE MOČI PO REGIJAH OBMOČNIH ZBORNIC GZS**
- TEKOČI KAZALCI KONJUNKTURE ZA SLOVENIJO**
- CURRENT INDICATORS OF SLOVENIAN ECONOMY**

Kakšno prihodnost hočete?

Anketa Gospodarske zbornice Slovenije

V preteklih dneh ste tudi v vaše podjetje, v roke direktorja prejeli pošto z vprašalnikom, ki povzema ključne usmeritve iz nove vizije GZS.

Celovita prenova zbornice obsega

- spremembo nalog in storitev zbornice,
- reorganizacijo in racionalizacijo delovanja,
- znižanje članskega prispevka in spremembo financiranja,
- reformo volilnega sistema
- in pripravo novih strateških projektov.

Odgovore na vprašanja »**Kakšno prihodnost hočete**« bi želeli od kar največjega števila članov GZS. Z odgovori boste na prenavo in prihodnost zborničnega sistema v Sloveniji tako vplivala predvsem podjetja sama. Zadnji dan za pošiljanje odgovorov je **21. september 2005**.

Direktorji podjetij in družb, ne zamudite priložnosti za soodločanje !

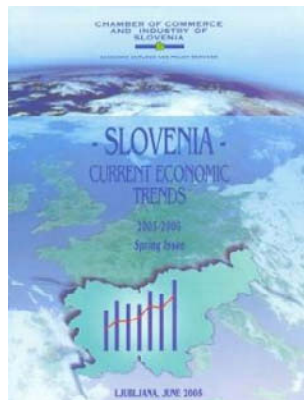
**do 21.
septembra
2005**

Potrebuje več informacij o gospodarskih temah ?

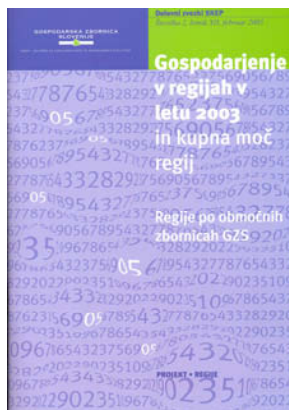
Publikacije SKEP GZS o gospodarskih trendih

Analize, trendi, gibanja, izbori podatkov, pojasnila makroekonomskih kazalnikov, analize po dejavnostih, regijah, trgih, napovedi, ... Vse to in še več v publikacijah GZS SKEP. Za članice zbornice omejeno število izvodov v okviru članarine.

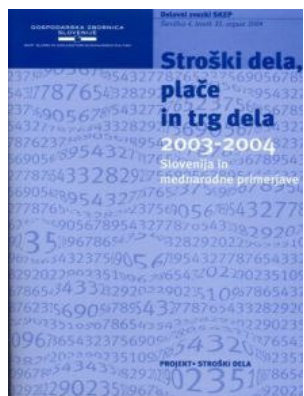
SLOVENIA - CURRENT ECONOMIC TRENDS

V angleščini – o aktualnih gospodarskih gibanjih v Sloveniji s prognozami za tekoče in naslednje leto. Izideta 2 številki letno – junija in decembra. Za člane GZS in naročnike po seznamu v GZS je 1 izvod brezplačen. Cena v prodaji za 500 SIT za izvod

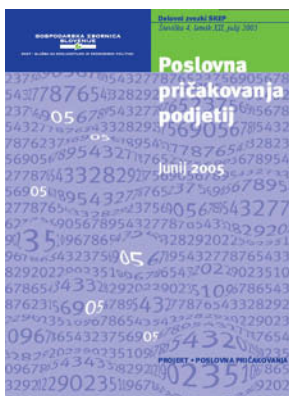
Delovni zvezek št. 2/05: Gospodarjenje v regijah v letu 2003 in kupna moč regij, Februar 2005

Globalni pregled gospodarjenja z analizo poslovanja po regijah, pregled gospodarske strukture v regijah in premikov v njej, kot tudi nekatere osnovne primerjave regij z EU 25. A4, 68 str.

Delovni zvezek št. 3/05: Labour cost, wages and labour market. Slovenia and international comparisons

Bogat nabor mednarodnih primerjav in izračuni, kot so obdavčitve plač, delovni čas, ipd. Podroben pregled aktualnih rešitev na področju politike plač. A4, 54 str. V angleškem jeziku ; Samo v elektronski obliki.

Delovni zvezek št. 4/05: Poslovna pričakovanja podjetij, Junij 2005

Analiza na podlagi redne četrtletne ankete med podjetji prikazuje pričakovanja v industriji, trgovini in drugih storitvah do konca leta 2005 in kratkoročne možnosti proizvodnje, prodaje, izvoza, naročil, zaposlovanja, cen. A4, 30 str.

Naročite si svoj izvod na skep@gzs.si ali prek www.gzs.si/skep (konjunktura), tel: 01/5898 -166